

DÖNERSEK KAHBEYİZ MİLLET YOLUNDA BİR AZİMETTEN!

KÜR ŞAD

Türkçü Dergi

İÇİNDEKİLER

AĞLA REZİL AĞLA	KÜR ŞAD
BÜYÜK VAZİFE	AĞAOĞLU SAMET
SIFIRA CEVAP	ATSIZ
İSTANBUL — ANKARA ŞOSESİNDEN RÖPORTAJ	BAYRAKTAROĞLU NECATİ
TÜRK TARİHİNDE KANSULAR	KURŞADOĞLU HÜSEYİN
RİZE MİLLETVEKİLİ DR. FAHRİ KURTULUŞ İLE BİR KONUŞMA	SOFUOĞLU ZEKİ
BİZİM HALK ŞİRİMİZ	OSMAN ATTİLA
SEVKET AZİZ KANSU, YAKANI BIRAKMIYACAĞIZ	KÜR ŞAD
SIFIR MESELESİ MAHKEMEDE	YILMAZOĞLU CAHİT
MİLLÎ VİCDAN HASAN ÂLİ HAKKINDA HÜKMÜNÜ VERMİŞTİR	AYDINOĞLU MUSTAFA
YAPILMADIĞI İDDİA EDİLEN İŞKENCE	KÜR ŞAD
HASAN ÂLİ'YE CEVAP	KARAMAĞARALI
ÖLDÜRÜN, ÇEKİNMEDEN ÖLDÜRÜN	(TRAKYA POSTASINDAN)
GÖKALP'İN ÖLÜMÜNÜN 23 ÜNCÜ YILI	★★★
GERÇEĞİN ŞAKASI	★★★

SAYI

4 - 5

3 KASIM

1947

Krş.

50

Türklük ve Türkçülük HABERLERİ

Öldürün, çekinmeden öldürün!

Öldürün, kızı maskeli haydut köleleri, durmadan dinlenmeden öldürün!

Bir vakitler gölgesinden titrediğiniz yiğit milletin tâlihsiz serpintilerine zulmetmek sizin için doyulmaz bir zevktir. Devam edin öldürün!

(93) bozgununda kabaran iştihanız, 1912 Balkan felâketinde şahlanmıştı: Ak saçlı nineleri, saç bitmedik yetimleri, genç kızları, körpe delikanlıları, sürek avına çıkmış gibi tehlikesiz avlamış, vurmuş vurmuş doymamıştınız. Şimdi de kıyasıya, doyasıya öldürün!

Beşyüz yıl dininize, dilinize dokunmayan bir kahraman millete minnet borcunuzu başka türlü ödemek elbette ki size yakışmazdı. 30 yıl kahpece sinsi sinsi yaptığınız insan avcılığını medeniyet dünyasından gizlemeye çalıştınız. Artık lüzumu yok. Ajanslar haber veriyor, öldürün!

İkinci Dünya Savaşında kudurmuş iştihanızı bütün çirkinliği ile meydana çıkardınız. Kurtuluş savaşı, ideoloji kavgası diye köylerinde, evlerinde sessiz, sedâsız oturan, toprağı eşeliyen sabanlarından başka savunma araçları bulun-

mayan kandaşlarımızı öldürmeyi bir kahramanlık destanı gibi göstermeğe kalktınız. Savaş bitti. Balkanlara hürriyet getirdiğini söyleyen dedemizin dedelerinin, torunlarımızın torunlarının ve barışın ebedî düşmanı olan efendilerimizin hırsı ve zafer sarhoşluğunun etkisi bitmedi. İnsanlık idealinin yalancı pehlivanı nârasını göklere yükseltiyor. Fırsat bu fırsattır. Korkmadan çekinmeden öldürün!

Uyruk ayıtlığı kanbirliğini unutturduğu için biz ihmâlimizle, siz de topunuz, tüfeğiniz, bombanız ve her şeyinizle Balkanlarda kalan bir milyon Türk çocuğunu öldürmek rekoruna çıkmış bulunuyoruz. Mâdemki ellerinde silâhları, yanı başlarında belirecek yardımcıları yok. İnsanlığın yüzkarası olan kızı! canavarı memnun edinceyedek öldürün!

Evet, mâdemki öldürmek fırsatı size, ölmek onlara, utanmak da bize düştü. İster Yunan çetecisi, ister Bulgar komitçisi, ister Yugoslav partizani, ister Rumen serserisi kılığına bürünerek, durmadan dinlenmeden öldürün!

(TRAKYA POSTASI'ndan)

GÖKALP'in ölümünün 23 üncü yılı

Büyük âlim ve büyük idealist Ziya Gökalp 23 yıl önce, 24 ekim 1924 de ebediyete göçmüştü. O vakit, yurdun dört köşesine kol salmış olan Türk Ocakları, Müdafî-i Birlikleri, yüksek okullar galeyanlı ihtifaller tertip etmiş, gazete ve dergiler siyah kapaklı özel sayılar çıkarmışlardı. Gökalp'in milli mâtem şeklini alan ufulü yabancı çevrelerde büyük akışlar uyandırmıştı.

Bazı beşerî ihtiraslar arkasından ona cephe alınmasını icabettirdi. Yüksek ilmi otoritesi sayesinde yükselmeğe çalışanlar menfaat ümidi kalmayınca havayı değiştirdiler. Vaktiyle kendisinden anlar geçirmek moda olan Gökalp en budalaca ve hayâsızca iftiralara uğratıldı. İlim ve inkılâptan anlamayan, ileri düşünüşün ölçüsü âdetâ Türk inkılâbının temel taşlarını koymuş olan

Gökalp'e sövmekte arandı. Okunmasın, unutulsun diye eserlerinin telif hakkı satınalıp basılması önlendi. Bütün bunlar ve memleketimizde müsabet tenkit usullerinin kâfi derecede kökleşmiş ol-maması, hiçbir ciddi incelemeye dayanmaksızın Gökalp'i faşistlik (!), burjuva idelogluğu ve daha akıl ve hayale sığmayacak hezeyanlarla yere yattırmağa yeltenen komünistlerin ekmeğine yağ sürdü. Fakat güneş balçıkla sıvanabilir mi?

Gökalp'in ölüm yıldönümünü bu acı hatıralarla anıyor ve geçmişte yapılanları temizlemeğe uğraşan Millî Eğitim Bakanı Reşat Şemsettin Sı-rer Beğe, Gökalp'in eserlerini bastıracağı yolunda ki vâdinin gençlikte uyandırdığı sevinç ve ümidin de artık kararmakta olduğunu hatırlatıyoruz.

KÜR ŞAD

AYLIK TÜRKÇÜ DERGİ

Cilt : 1

Sayı : 4 - 5

AĞLA REZİL AĞLA

*Lânet ol devre ki mukbillerinin içinde
Âdemin hüsn-ü hisaliyle rebali bir olur.*

NAMIK KEMAL

Tarih, er meydanında kahramanca döğüşemeyip kalleşçe vasıtalarla saltanat sürmek sevdasına tutulmuş rezillerin memleketlerine ne yaman âkıbetler hazırladıklarına çok canlı misaller arzeder. Bu misallerden biri de Endülüs Arap Devletinin son hükümdarı Abdullahüs Sagir'in şahsında tecelli etmiştir.

Abdullahüs Sagir Devletini gittikçe daha fazla tehdit eden dış tehlikeye aldırış etmeden saltanat sürmek gafletine kapılmış ve İberik yarımadasındaki İslâm hâkimiyetinin hergün biraz daha sarsılışına kayıtsız kalmıştı. Nihayet tehlike Gıranata'nın kapılarına dayanınca ne yapacağını şaşırıldı. Ancak ozaman behimî zihniyetinin neye vardığını anlayabildi. Bütün kötülüklerini yığıtçe bir çarpışmada kazanıyla, temizlemek değilse bile, kefaretlendirmek belki mümkündü. Fakat o buna da cesaret edemedi. Alçakça kaçmağı tercih etti.

Bir akşamüstü anası ve maiyeti ile Gıranata'dan uzaklaşırken şehri ebediyyen gözden kaybettirecek bir yol dönemecinde başını geriye çevirmek ihtiyacını da yenedi. Batan güneşin son ışıkları muhteşem şehrin altın yıldızlı kubbelerini, Elhamranın saçaklarını tutuşturmuştu. Terkedilmiş koca mâ-mûre ışıkla altının, servetle debdebenin kucaklaşması içinde ufka serilmiş yatıyordu. Abdullahüs Sagir gözyaşlarını tutamadı. Yıllarca oğlunun şirretliklerine, rezilliklerine set çekememiş olan anası bu hayâsız gözyaşları önünde isyan etti ve tarihe malolup kalan meşhur cümlesini oğlunun suratına fırlattı: «Ağla utanmaz ağla! Erkekçe döğüşemeyenlere karı gibi ağlamak yaraşır!»

★ ★ ★

Tarih tekerrürdür derler. Biz bu misâli o basit fikir lehine getirmiyoruz. Ne şahıslar, ne vak'alar oldukları gibi tekerrür etmezler. Fakat kahramanları kahramanca ve alçakları alçakça harekete sevkedilen psikolojik ve sosyolojik saik ve sebepler sâbit nisbetlerini muhafaza ederler. Böylece bir kahraman gider ve eğer cemiyette soysuzlaşma âfet şeklini almamışsa, yerini başka bir kahraman, hattâ kahramanlar tutar.

Fakat bu dünyanın kanunu bazan bir kahramanın karşısına bir alçağın, fâziletinin karşısına bir rezilin dikilmesini mukadder kılmıştır. Kahraman; hak uğrunda canını, cananını, malını, hürriyetini feda ederken rezil de binbir hileye, mel'anete başvurarak ve kendi ayarındakilerle elele tutuşarak hayâsızlığın sonuna kadar gidecektir. Hattâ şiddete ve şirretliğe, zulme ve zorbalığa muktedir olamayınca bu bakımdan mânalı ve ibret vericidir. Zillet ve kahbeliğin müşahhas timsâl ne kadar çeşitlenirse çeşitlensin ruh ve mâhiyeti aynı olduğu gibi, müstahak olduğu cevaplar da vak'a, tarih ve kelime farklarına rağmen talihsiz ananın acı cümlesindeki ruh ve mânada daima birleşecek ve aynı kalacaktır:

AĞLA REZİL AĞLA

KÜR ŞAD

BÜYÜK VAZİFE

AĞAOĞLU Samet

Bu memleketin mukadderatından mes'ul olanların, son yıllar içinde tâkip ettikleri yanlış ve fena yollardan birisi de, milletin kalp ve dimağının ifâdesi olarak, devletin temelini teşkil eden milliyetçiliği, ırkçılık ile suçlandırmak olmuştur ve bu hareket, memleket gençliğini tâ ruhunun derinliklerinden yaralayarak onda, nereye gidildiği endişesini uyandırmıştır.

En büyük devlet makamlarını işgal edenlerin diliyle, bilerek veya bilmiyerek yapılan ithamların neticesi, Türk milletinin refah ve saadetini isteyenlerin, işkencelere sevk edilmesi olmuş ve tarihin hiçbir devrinde eşine rastlanamayacak bir görüş hatâsı ile, millî hislerin zayıflatılmasına yol açılmıştır.

Kenan Öner - Hasan Âli dâvasının nasıl biteceğini bilmiyoruz ve Türk hâkiminin vereceği kararın doğru olacağında şüphemiz yoktur.

Fakat bu dâvanın meydana çıkardığı büyük bir hakikat vardır:

Memleketin kaderini ellerinde tutanlar, kendi milliyetçi görüş ve telkinlerini, bütün millete zorla kabul ettirmeğe çalışmışlardır ve bu görüşü, telâkkiyi kabul etmeyenleri en ağır işkencelere dâçar etmekten çekinmemişlerdir.

Vâli Tandoğan hayatta olup da, bu dâvada şahâdete dâvet edilseydi, herhalde, Türk milliyetçiliğinin büyük simâlarına nasıl küfürler ettiğini inkâr etmeyecekti.

Çok şükür ki, milletin çok büyük kısmı, ce-reyan eden hâdiseler karşısında nefretini göstermekten geri kalmadı ve bu hâdiselerin bilinen ve bilinmeyen mes'ulleri milletin vicdanında lâyük oldukları sıfat ve hükmü aldılar!

Biz fikrimizi açıkça yazalım:

Âdetleri, dili, dini, kültürü aynı olan bir cemiyetin bir kısmı şu veya bu sebeplerle başka milletlerin idaresi altına girerlerse, bu dağılmanın haksız olduğunu, fertleri dağılmış bir aileyi yeniden toplamak için çalışmak lâzımgeldiğini söylemek ve buna inanmak, ırkçılık sayılmaz. Bu milliyetçiliğin tâ kendisidir.

İrkçılık ise, âdet, dil, din ve kültür itibariyle birbirinden farklı cemiyetleri, aynı kökten geldikleri için bir millet diye kabul eder ve bu görüş elbette yanlıştır, hatâlıdır.

İkinci Dünya Harbi, üçüncüsünü tutuşturacak kıvılcımları meydanda bırakarak sonuna erdi. Bu Üçüncü Dünya Harbi Türk milletinin istiklâli, âkibeti ile çok yakından ve sıkı bir şekilde alâkalıdır. Bu muhtemel harbin bütün ıstıraplarına, bütün felâketlerine, ancak ve ancak milliyetçilik fikri ve imanı ile, milliyetçilik hissi ve mefkûresi ile karşı koyabiliriz.

Bunun içindir ki, milliyetçilik fikri manımızı sarsacak her çeşit teşebbüs ve hareketi, bir şeytan hiyaneti addederek önlemeliyiz!

Büyük vazifedir bu!

Türkçü Arkadaş!

Türk tarihinin en nazik günleri yaklaşmaktadır. İçimizde bizi arkadan hançerlemek için parayla tutulmuş Moskof uşağı sefiller bulunduğunu unutma! Bunlar her kalıba girerler, hattâ sesleri güzelse Kur'an bile okurlar, fakat mâhiyetleri değişmez. Uyanık ol!

Kanunlarımız, bütün komünistleri temizleyen Amerika'nın kanunlarından daha demokratik (!) olduğu için devlet mekanizmasında, Üniversite v.s. yerlerde köprübaşı tutmuş olan bu hainler cezalandırılmıyor. Gereken yeni kanunları yapmak, hattâ İstiklâl Mahkemeleri kurmak B.M.M. nin işidir. Biz bize düşeni yapalım: Türklüğün istikbalinin bahismevzuu olduğu bu meselede dostluk tanıma! Gerekiyorsa menfaatlarını çiğne! Dostluk, millî menfaatin hududunda biter. İstikbalin de milletin istikbaline bağlıdır. O tehlikede ise hepimizin herşeyimiz tehlikede demektir. Muhitindeki milliyetçilerle, bütün ayrılıkları, dargınlıkları br tarafa atarak, el ele ver, yardımlaş, birlikte mücadele et.

Vatanını, ananı, bütün sevdiklerini ve seni Moskofa satanlara acıma ve affetme! Nerede ve hangi şartlar içinde olursan ol, bu yılanları rastladığın yerde merhametsizce ez! Çünkü sen onu gebertmezsen o seni sokacaktır!

DÜZELTME

3 üncü sayımızın 6 ncı sayfa, 32 nci satırındaki «biyolojik» kelimesi yanlışlıkla konulmuştur. Bağışlanmasını dileyerek düzeltiriz.

SIFIRA CEVAP

Benim, sıfırlarla uğraşacak zamanım yoktu. Fakat o «Sıfır», «Dâvam» adıyla çıkardığı kitabın bir kısmında bana taarruz ve hattâ hakaret etmeğe yeltendiği için, zamanımı israfa mecbur oldum. Yazması kalemime ağır gelen «Hasan Âli» yi kullanmaktansa, sevimli ve hoş «Sıfır»ı ele almağı tercih ettim. Kendisi her ne kadar, ancak Atatürk'e nisbetle sıfır olduğunu iftiharla ileri sürüyorsa da ben bunu kabul etmiyorum. Çünkü sıfırın en büyük rakkamdan en küçük sayıya kadar nisbeti yine sıfırdır. Halbuki ben, bana göre nâmütenâhi derecede büyük olan şahsiyetlere, meselâ Fatih'e göre de «Bir» olduğum için, bir Sıfırla, yani bir hiçle muhasamaya girişmek benim için cidden bir tenezzül olurdu. Buna mecbur kaldığım için, sıfırı birin karşısına çıkaran cahil ri-yaziye öğretmenleri utansın!

Sıfırla Nasıl Tanıştım :

Onunla 1928 veya 1929 da Pertev Naili vasıtasıyla tanıştım. Ozaman Darülfünun talebesiydim. Pertevin liseden hocası olduğu için arasına evine giderdi. Pertev, ozamanki samimiyetimiz dolayısıyla beni ve Orhan Şaiki de Sıfıra götürmüş, tanıştırmıştı. O sırada yegâne ihtilâfımız Fuad Köprülünün Türk edebiyatındaki bilgisi üzerindediydi. Hususî ve hissî bir meseleden dolayı Köprülüye düşman olan Sıfır onu çekiştirir, zımnen cehlini ileri sürer, biz de aksi tezi müdafaa ettiğimiz için arada tartışmalar olurdu.

1930 da Türkiyat Enstitüsüne asistan olduğum zaman ahbablığımız yine devam etti. Enstitüye gelir, bana ve öteki asistan Abdülkadir İnan'a Türk edebiyatı hakkında bazı şeyler sorup öğrenir ve aramızda her hangi bir sızıltı ve münafaret olmazdı. Bilâkis herkesin nabzına göre şerbet vermesini daha ozamandanberi bildiği ve meclisindekileri eğlendirmekte üstad olduğu için kendisinden hoşlanırdık.

Sıfırın Bana Düşmanlığı :

«Orhun» un 21 mart 1934 tarihli beşinci sayısında yayınladığım bir yazı üzerine Sıfır bana düşman oldu. «Alaylı Âlimler» başlığını taşıyan bu tenkit yazısı onun «Türk Edebiyatına Toplu Bir Bakış» adlı pek cahilâne ve vahim hatâlarla dolu eserinin mahiyetini ortaya koyan sert bir makaleydi. Sertliğinin sebebi de bu kitabın liselere kabul olunacağı hakkındaki söylentinin günden güne büyümesiydi. «Sıfır» ozaman Dil Kurumunda Türkçeyi tahrifle uğraşan heyet arasında bu-

lunduğu ve huzurda gazeller okuyarak göze girmiş olduğu için bu kitap hakikaten liselerin resmî ders kitabı olabilirdi. Böyle bir faciayı önlemek için vicdanî bir vazife yaptım ve sert bir yazıyla işi açığa vurarak belki de hakikaten bir kültür trajedisini önlemiş oldum. İşte Sıfır bana bu yüzden düşman olmuş, hattâ ozaman beni mahkeme-yeye vermek istemiş, fakat başvurduğu bir avukat yazıda suç unsuru bulunmadığını söylediği için, bu davadan vazgeçmek mecburiyetinde kalmıştı.

Sıfır, hakikaten bir sıfır olduğu için bu kininde ileri gitmiş, kinini benden taşırarak benimle Egisi olanlara kadar teşmil etmiştir. İşte örnekleri:

1 — 1938 yılının son ayında, Maarif Vekili Saffet Arıkanın zamanında, benim tekrar resmî bir liseye tâyinim için Besim Atalay Beğ, bana hiç haber vermeden uğraşmış ve işi halletmişti. Hattâ Abdülkadir İnan'dan tâyinime dair telgraf ve mektup almıştım. Tam bu sırada «Sıfır» Maarif Vekâletine geçti ve benim resmî liseye tâyinimi durdurmak gibi şahane bir icraatla işe başladı. Ben özel lisede zaten öğretilmişim. Ayrıca resmî liselerin gülünç hâyuhâyuna karışmakta bir menfaatim yoktu. Maksat sadece bir haksızlığı tamer etmektir. Terhis olunmuş çavuşlardan ilkökul öğretmeni, lise mezunlarından ortaokul öğretmeni yapıldığı bir sırada darülfünunu ve Yüksek Muallim Mektebini bitirmiş birisine bir lise hocalığı vermek pek basit bir hak ve adalet meselesiydi. Sıfır, kinine kapılarak bu tâyini durdurdu.

2 — Sivasta Edebiyat öğretmeni olan kardeşim Nejdet Sançarı, öteki öğretmenlerle birlikte kendisini okul kapısında karşılamadığı için öğretmenlikten çıkarılmağa kalktı. Hattâ Nejdet Sançarı okula sokmaması için müdüre emir verdi. Fakat daha ileri gitmeğe kıyılamadığı için bundan caydı. Yalnız, Nejdet Sançarla aralarında sert bir konuşma geçmiş olduğu için artık onun Sivasta bulunmasını Bakanlık otoritesi(!) ile bağdaştırılmadığından Balıkesire naklederek işi kapattı.

3 — Tekrar resmî bir liseye tâyinim için, bilgim dahilinde veya dışında, kendisine başvuran eski Adliye Vekili Fethi Okyar, merhum Diyanet İşleri Başkanı Şerefeddin Yaltıkaya, Tarih Kurumu ve Millet Meclisi âzasından Uzunçarşılıoğlu İsmail Hakkı, Profesör Mükrimin Halil Yinanç, Orhan Şaik Gökyay ve Kâmil Su'yu uydurma bahanelerle atlattı. Baş bahanesi şu idi: «Vaktiyle Orhan Şaik'in birinci sayısında Tarih Kurumu aleyhi-

ne neşrettiği yazıdaki fikrinden caydığını ya şifaha, ya yazıyla bildirsin, tâyin edeyim.» Sıfır, Tarih Kurumunun fuzulî avukatlığını yaparken Tarih Kurumunun benim fikrimi kabul ederek ilmî hezeyanlardan vazgeçtiğini, Orhunun birinci sayısındaki yazımda Yusuf Akçuraya hiçbir hakaret ve isnadda bulunmadığımı bilmez görünüyor ve hattâ Yusuf Akçuranın davetiyle müteaddit defalar evine giderek kendisiyle dost olduğumu, Yusuf Akçuranın bana hak verdiğini ve neler, neler anlattığını bilmiyordu. Bundan başka benim «Bir» olduğumu hesaba katmıyor, kendisine başvuracağımı sanarak tatlı bir hülya içinde avunuyordu.

4 — Ankaradaki 3 Mayıs 1944 nümayişi dolayısıyla zevcem Bedriye Atsız da İstanbulda 16 Mayıs'ta tevkiif edildi. Halbuki «Sıfır» onu, tevkiifinden üç gün önce, 13 Mayıs günü bakanlık emrine ~~aktarak~~ kınarlığını bir kere daha gösterdi.

5 — Zevcem ve zevcemle birlikte Zonguldak Lisesi tarih öğretmeni Ziya Özkaynak, kendilerine hiçbir suç uydurulup yakıştırılmadığı için men-i muhakeme kararı aldılar ve 26 Temmuz 1944'te tahliye edildiler. Ziya Özkaynak derhal eski vazifesine tâyin edildi. Fakat Bedriye Atsız tâyin edilmedi. Dilekçelerine «Sıfır» 24 puntoluk bir imza ile «tâyininize imkân yoktur» diye cevap verdi. Çünkü kını sönmemişti.

Sıfırın Fırsatta Faydalanması:

Millî Eğitimi solcularla dolduran, klâsikler neşriyatında bir tek Türk klâsîği neşretmemek suretiyle millî edebiyata olan bakışımı belli eden ve şimdiki Bakan Reşat Şemseddin tarafından liselerden kaldırılan ve okutulması yasak edilen Türkçe Metinler kitabı gibi bir hâileyi liselere kabul etmekle tarihte ebedî bir ad bırakacak olan «Sıfır», Türkçülüğü baltalamak için fırsat gözleyordu.

Daha 1943 yılında, tesiri büyümeğe başlayan Türkçü yayını karşı alınacak tedbirleri görüşmek üzere kurulan komiteye Sıfır başkan seçildi. Hükmüt, Türkçü yayını aşırı ve tehlikeli buluyorsa, Türkçülerin bir ihtilâl çıkaracaklarını sanıyorsa bu karşı tedbir almakta haklıydı. Fakat bir idare ve emniyet işi olan böyle bir meseleye Millî Eğitime Bakanın hangi hak ve selâhiyetle karıştığı tah olunamazdı. Kendisini oraya daha yüksek makamlar tâyin etmiş olsa bile «Sıfır» bu vazifeyi kabul etmekle selâhiyetini aşmış, vazifesini kötüye kullanmıştır. Belli ki Türkçülerle uğraşmak için fırsat kolluyan Sıfır bu vazifeye bizzat tâlib olmuş, gazelhânlık ve mevlûthânlık dolayısıyla gözde olduğu için de bu isteği kabul olunmuştur.

Böyle bir komite seçilip başkanlığına Sıfırın

getirildiği hakkındaki rapor, eski İçişleri Bakanı Hilmi Uran imzasıyla Sıkı Yönetim Komutanlığına gönderilip Irkçılar - Turancılar dosyasının başına konmuştur. Bu raporda menfî faaliyet (!) gösteren 47 şahıs olarak kalem sahibi bütün Türkçüler sıralanmış, aralarına birkaç da, Türkçülükle hiçbir ilgisi olmayan şahıs sokulmuştur (1).

Sıfır, o zamanki Başbakan Saracoğlu Şükrüye yazdığım ikinci açık mektupla fena halde sarsıldı. Parti gurupunda da sert hücumlara uğradı. Hattâ o gece sabaha kadar düşünüp sigara içmekten zehirlendi. Çünkü bir yandan «ah ebedî şef, millî şef» diye dalkavukluk etmek, bir yandan da bu iki şefi nazmen hicvettiği için mahkûm edilen Sabahattin Aliyi himaye etmek hiçbir suretle tevîl olunur şey değildi. Bu darbeyle sersemleyen Sıfır ilk iş olarak Sabahattin Aliyi benim aleyhimde dâva açmağa kışkırttı. Arkasından da Boğaziçi Lisesindeki öğretmenliğime son verilmesi için bu lisenin müdürüne bir kâğıt yazdı. Sabahattin Ali, dâvayı Sıfırın ve Falih Rıfkının kışkırtmasıyla açtığını gerek savcılığa, gerekse Orhan Şaike söylemiştir.

Sabahattinle olan duruşma sırasında, 3 Mayıs 1944 günü yapılan Ankara nümayişi, ona beklediği fırsatı verdi. Hem Türkçülüğün, hem de şahsımın düşmanıydı. Bir taşla iki kuş vuracaktı. Üstelik, nümayiş hâdisesini istedikleri kalıba sokup anlatmak için iki de müttefik bulmuştu: Falih Rıfki ve Ankara valisi Nevzat. Birincisi şahsen bana, ikincisi de Orhan Şaike düşman olduğu için birleştiler ve Türkçülere karşı bir Haçlı seferi tertip ettiler. Öteki müttefikleri Sabit Noyon, Kâzım Alöç, Ahmet Demir, Cevdet Erkut, Yusuf Ziya Yazgan, Şinasi Turga (veya Tolga), Sait Köçek (veya Koçak) vesaire idi.

3 Mayıs 1944 nümayişini Devlet Reisine bir Nazi ihtilâli şeklinde anlatanların başında «Sıfır» vardır. Çünkü Çankaya köşkünün davetsiz misafiri olduğu gibi polis tahkikatı yapıldığı sırada

(1) Rapordaki 47 Irkçı ve Turancı şunlardır: Cafer Seyidahmet Kıvrımer, Muharrem Feyzi Togay, Ali Genceli, Zeki Velidi Togan, Kadırcan Kafı, Azerî M. Altunbay, Abdülkadir İnan, San'an Azer, Akdes Nimet Kurat, Nebil Buharalı, Samet Ağaoğlu, Caferoğlu Ahmet, Reha Oğuz Türkkan, Hüseyin Namık Orkun, Remzi Oğuz Arık, Mehmed Halid Bayrı, Bedriye Atsız, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Hüseyin Hüsnü Emir Erkilet, Müftüoğlu Mustafa Tathsu, Sofuoğlu Zeki Özgür, Tevetoğlu Gülcan, Uluğ Turanlıoğlu, Ali Haydar Yeşilyurt, İzzettin Şadan, Nihâl Atsız, Tahir Akın Karağuz, Mustafa Hakkı Akansel, Hakkı Yılanlıoğlu, Tesbihçioğlu, Tevetoğlu Ali Dursun Tibet, M. Şakir Jıkütaşır, Yusuf Kadıgil, Mükrimin Halil Yınanç, Sepicioğlu, Nurullah Barıman, Hamza Sadî Özbek, Orhan Şaik Gökyay, Hüseyin Avni Göktürk, Nejdet Saınar, Cemal Oğuz Öcal, Nihad Sami Banarlı, Peyami Safa, Tevetoğlu Dr. Fethi, Elmas Yıldırım, Osman Turan, İsmet Rasin.

Ankara Valiliğine ve Emniyet Müdürlüğüne gelecek tahkikatla ilgilenen, hattâ bazı sanıklara soru bile soran yine odur. Usul ve kanuna göre polis tahkikatı gizli yapılır. Ona kimse karışamaz. Böyle olduğu halde Sıfır bu işlere karıştı. Ve merhum reisicumhur başyaveri Celâlin bizzat Orhan Şaike söylediği gibi cumhurreisini iğfal etti. Falih Rıfki ve Ankara valisi Nevzat da tabii, kendisini desteklediler. İşte bu şartlar dahilinde cumhurreisi onların sözlerine inanarak 19 Mayıs 1944 nutkunu verdi ve 3 Mayıs nümayişini âdetâ devlet rejimini değiştirmeye matuf bir hareket olarak vasıflandırdı. Daha sonra neler olduğu ma'lumdur.

Sıfırın İtirafı :

Sıfır, «Dâvam» adlı kitapta masum rolü oynarken suçlarından bir kısmını itiraf ettiğinin farkına varmamıştır. İrkçılık - Turancılık dâvasının dosyasında bulunup ancak sanıkların ve avukatlarının görebileceği bazı vesikaları aynen neşretmek, zevcemın 9 Mayıs 1944 günü İstanbul'dan bana yazdığı bir mektuptan (ki bu mektup bana varmamıştır) parçalar almak suretiyle bu dosyayı didiklemiş olduğunu itiraf etmiş bulunuyor. Görmek hakkı olmayan bir dosyayı kim bilir ne gibi nüfuzlar kullanarak görmek, Sıfırın hakkımızdaki kötü niyetlerinden başka bir sebeple izah olunamaz. Bilhassa şuna dikkati çekmek isterim: Zevcemın bana yazdığı birçok mektuplar Bir Numaralı Sıkı Yönetim Mahkemesinin duruşmalarında suç delili (!) diye okunduğu halde, Sıfırın kitabının 20 nci sayfasında yayımlanan 9 Mayıs 1944 tarihli okunmamıştı. Demek ki Bir Numaralı Mahkemenin dosyasına girmemişti. Nasıl oluyor da mahkeme dosyasına bile girmiyen bir hususî mektup Sıfırın eline geçiyor? Belli ki İrkçılar - Turancılar dâvasının ilk tahkikatını ve savcılığını yapan Kâzım Alöç bunu dostu Sıfıra vermiştir. Her ikisi de bir gün bunun hesabını vereceklerdir. Ayrıca bu mektubun tamamile hususî mahiyette olan bölümünü neşrettiği için de Sıfır bana ayrı ve hususî bir hesap verecektir. Beklesin!

Diğer mühim bir itiraf da «Dâvam» adlı kitabın 15 inci sayfasındaki şu satırlardır: «Nihâl Atsız ve diğerleri hakkında zabıtaca yapılan takibat ve tahkikattan, teşkilâtımız mensubu bulunması sebebiyle, haberdar oluyordum. Bu maksatla da Ankara Vilâyeti binasında vali Nevzat Tandoğana, vaki daveti üzerine iki defa gittim. Bunun birinde yolda rastladığım Falih Rıfki Atayla beraberdim. Valiler, aynı zamanda bakanların da mümessilleri olduğu için teşkilâtımızdaki memurları ilgilendiren böyle bir meselede onunla temas etmek pek tabii idi. Söylenildiği gibi kendisini sık sık ziyaret etmiş değilim.»

İşte kurulan kumpasın zavallıca bir itirafı: Türkçülüğe karşı harekete geçen Haçlıların üç elebaşısı bir arada, Ankara valiliğinde toplanmışlar. Sıfır bunun bir iki defa olduğunu söylüyor. Biz de fazla bir iddiada bulunmadık. Ankara nümayişinin devlet reisine fecî bir şekilde anlatılmasını kararlaştırmak için bir toplantı her halde kâfidir. Sıfırın itiraf etmediği cihet bundan sonrasındır. Devlet Reisine neler söylediğini anlatmıyor. Kâzım Alöçle birlikte yemek yediğini de hatırlamıyor. Halbuki bunu da oldukça geveze olan Kâzım Alöç bizlerden birisine söylemiş, daha doğrusu ağzından kaçırmıştır.

Sıfır, Devlet Başkanına neler söylediğini gizli kalacak sanıyorsa, bunda da aldanıyor. Unuttuysa ben kendisine hatırlatayım: O, bilhassa, biz Türkçülerin doğu vilâyetleri halkını Kürt saydığımızı ısrarla söyliyerek devlet reisini aleyhimize kışkırtmağa çalışmıştır. Aile ocağı bakımından Siirtli olan devlet başkanı, Sıfırın bu aklımızdan bile geçmiyen yalanlarına inandığı için bu sözlerden haklı olarak yüksünmüş, Sıfırın iddiasına göre kendisini de Kürt saymaları icap eden Türkçüler aleyhinde, beşerî hislerine kapılarak 19 Mayıs nutkunu vermiştir.

Sıfırın yukarıya aldığım ibaresi başka bir bakımdan da meraklidir: Kendisi bakan olduğu halde nasıl oluyor da kendi mümessili ve astı bulunan bir vali onu vilâyete çağırabiliyor?

Sıfırın Yalanları :

Masum bir kuzu tavrıyla hâkimin karşısına çıkan ve sözlerini ağıyarak bitiren, göz yaşlarının hakkını istiyen Sıfır, derhal yüzüne vurulabilecek yalanları söylemekten çekinmemiştir. Bunların en dikkate değer olanı, benim öğretmenlikten çıkarılmamın tarihi hakkındaki sözleridir. Kitabının 15 inci sayfasında bakınız, ne diyor: «İşsiz ve yaşama medarından mahrum kalmaması düşüncesiyle ve ıslah-ı hal etmiş bulunması ihtimalini derpiş ederek 106 lira aylık ücretle Boğaziçi Özel Lisesine tâyinine müsaade ettim. Bu vazifesi kesiksiz devam etmiş, ancak 3 Mayıs 1944 günü Ankarada yapılan nümayiş neticesinde vaki takibattan sonra ödevine bakanlıkça nihayet verilmiştir.»

Bu ibarede içiçe üç yalan var:

1 — Ben ne yaşama medarından mahrumdum, ne de ıslah-ı hal etmiştim. İslah-ı hal etmiş olmak için bir suç işlemiş olmak lâzımdır. Vaktiyle resmî lise öğretmenliğinden «millî tarih tezi» denilen «millî yüz kararı» nı kabul etmediğim için çıkarılmıştım. Bugün benim fikirlerimin doğruluğu kabul olunmuş, lise tarih kitaplarından eski hezeyanlar tamamile silinmiştir. Ortada ıslah-ı hal

Ankara Valiliğine ve Emniyet Müdürlüğüne gelecek tahkikatla ilgilenen, hattâ bazı sanıklara soru bile soran yine odur. Usul ve kanuna göre polis tahkikatı gizli yapılır. Ona kimse karışamaz. Böyle olduğu halde Sıfır bu işlere karıştı. Ve merhum reisicumhur başyaveri Celâlin bizzat Orhan Şaike söylediği gibi cumhurreisini iğfal etti. Falih Rifki ve Ankara valisi Nevzat da tabii, kendisini desteklediler. İşte bu şartlar dahilinde cumhurreisi onların sözlerine inanarak 19 Mayıs 1944 nutkunu verdi ve 3 Mayıs nümayişini âdetâ devlet rejimini değiştirmeye matuf bir hareket olarak vasıflandırdı. Daha sonra neler olduğu ma'lumdur.

Sıfırın itirafları :

Sıfır, «Dâvam» adlı kitapta masum rolü oynarken suçlarından bir kısmını itiraf ettiğinin farkına varmamıştır. Irkçılık - Turancılık dâvasının dosyasında bulunup ancak sanıkların ve avukatlarının görebileceği bazı vesikaları aynen neşretmek, zevcemın 9 Mayıs 1944 günü İstanbul'dan bana yazdığı bir mektuptan (ki bu mektup bana varmamıştır) parçalar almak suretiyle bu dosyayı didiklemiş olduğunu itiraf etmiş bulunuyor. Görmek hakkı olmıyan bir dosyayı kim bilir ne gibi nüfuzlar kullanarak görmek, Sıfırın hakkımızdaki kötü niyetlerinden başka bir sebeple izah olunamaz. Bilhassa şuna dikkati çekmek isterim: Zevcemın bana yazdığı birçok mektuplar Bir Numaralı Sıkı Yönetim Mahkemesinin duruşmalarında suç delili (!) diye okunduğu halde, Sıfırın kitabının 20 nci sayfasında yayımlanan 9 Mayıs 1944 tarihli okunmamıştı. Demek ki Bir Numaralı Mahkemenin dosyasına girmemişti. Nasıl oluyor da mahkeme dosyasına bile girmiyen bir hususî mektup Sıfırın eline geçiyor? Belli ki Irkçılar - Turancılar dâvasının ilk tahkikatını ve savcılığını yapan Kâzım Alöç bunu dostu Sıfıra vermiştir. Her ikisi de bir gün bunun hesabını vereceklerdir. Ayrıca bu mektubun tamamile hususî mahiyette olan bölümünü neşrettiği için de Sıfır bana ayrı ve hususî bir hesap verecektir. Beklesin!

Diğer mühim bir itiraf da «Dâvam» adlı kitabın 15 inci sayfasındaki şu satırlardır: «Nihâl Atsız ve diğerleri hakkında zabıtaca yapılan takibat ve tahkikattan, teşkilâtımız mensubu bulunması sebebiyle, haberdar oluyordum. Bu maksatla da Ankara Vilâyeti binasında vali Nevzat Tandoğana, vaki daveti üzerine iki defa gittim. Bunun birinde yolda rastladığım Falih Rifki Atayla beraberdim. Valiler, aynı zamanda bakanların da mümes-silleri olduğu için teşkilâtımızdaki memurları ilgilendiren böyle bir meselede onunla temas etmek pek tabii idi. Söylenildiği gibi kendisini sık sık ziyaret etmiş değilim.»

İşte kurulan kumpasın zavalıca bir itirafı: Türkçülüğe karşı harekete geçen Haçlıların üç elebaşısı bir arada, Ankara valiliğinde toplanmışlar. Sıfır bunun bir iki defa olduğunu söylüyor. Biz de fazla bir iddiada bulunmadık. Ankara nümayişinin devlet reisine fecî bir şekilde anlatılmasını kararlaştırmak için bir toplantı her halde kâfidir. Sıfırın itiraf etmediği cihet bundan sonrasındır. Devlet Reisine neler söylediğini anlatmıyor. Kâzım Alöçle birlikte yemek yediğini de hatırlamıyor. Halbuki bunu da oldukça geveze olan Kâzım Alöç bizlerden birisine söylemiş, daha doğrusu ağzından kaçırmıştır.

Sıfır, Devlet Başkanı'nı neler söylediğini gizli kalacak sanıyorsa, bunda da aldanıyor. Unuttuysa ben kendisine hatırlatayım: O, bilhassa, biz Türkçülerin doğu vilâyetleri hakkını Kürt saydığımızı ısrarla söylüyerek devlet reisini aleyhimize kışkırtmağa çalışmıştır. Aile ocağı bakımından Siirtli olan devlet başkanı, Sıfırın bu aklımızdan bile geçmiyen yalanlarına inandığı için bu sözlerden haklı olarak yüksünmüş, Sıfırın iddiasına göre kendisini de Kürt saymaları icap eden Türkçüler aleyhinde, beşerî hislerine kapılarak 19 Mayıs nutkunu vermiştir.

Sıfırın yukarıya aldığım ibaresi başka bir bakımdan da meraklıdır: Kendisi bakan olduğu halde nasıl oluyor da kendi mümessili ve astı bulunan bir vali onu vilâyete çağırabiliyor?

Sıfırın Yalanları :

Masum bir kuzu tavrıyla hâkimin karşısına çıkan ve sözlerini ağıyarak bitiren, göz yaşlarının hakkını istiyen Sıfır, derhal yüzüne vurulabilecek yalanları söylemekten çekinmemiştir. Bunların en dikkate değer olanı, benim öğretmenlikten çıkarılmamın tarihi hakkındaki sözleridir. Kitabının 15 inci sayfasında bakınız, ne diyor: «İşsiz ve yaşama medarından mahrum kalmaması düşüncesiyle ve islah-ı hal etmiş bulunması ihtimalini derpiş ederek 106 İra aylık ücretle Boğaziçi Özel Lisesine tâyinine müsaade ettim. Bu vazifesi kesiksiz devam etmiş, ancak 3 Mayıs 1944 günü Ankarada yapılan nümayiş neticesinde vaki takibattan sonra ödevine bakanlıkça nihayet verilmiştir.»

Bu ibarede içiçe üç yalan var:

1 — Ben ne yaşama medarından mahrumdum, ne de islah-ı hal etmiştim. Islah-ı hal etmiş olmak için bir suç işlemiş olmak lâzımdır. Vaktiyle resmî lise öğretmenliğinden «millî tarih tezi» denilen «millî yüz kararı» nı kabul etmediğim için çıkarılmıştım. Bugün benim fikirlerimin doğruluğu kabul olunmuş, lise tarih kitaplarından eski hezeyanlar tamamile silinmiştir. Ortada islah-ı hal

eden birisi varsa, o da vaktiyle o teze taraftar olduğu halde kendi bakanlığı zamanında benim fikirlerime uygun tarih kitapları yazdırarak okullara tamim eden Sıfırın kendisidir.

2 — Ben özel lise öğretmenliğine Sıfırın bakanlığı zamanında başlamış değilim. 1936 da Yuca Ülkü Lisesine öğretmen olduğum zaman Maarif Vekâletinde Saffet Arıkan bulunuyordu. Sıfırın tasdik ettiği şey, benim Yuca Ülkü Lisesinden Boğaziçi Lisesine geçişimdi. Bunu yapmağa da mecburdu. Çünkü Maarif Vekâleti kendisine Boşnak Âli Efendiden irsen intikal etmiş bir çiftlik değildi.

3 — Boğaziçi Lisesinden çıkarılışım Sıfırın yazdığı gibi 3 mayıs 1944 teki Ankara nümayişinden sonra değil; 1 nisan 1944 te, ozamanki Başbakan Saracoğlu Şükrüye ikinci açık mektubu yazıp Maarif Vekâletini komünistlerin bürüdüğünü gösterdikten ve Sıfırı istifaya davet ettikten biraz sonradır. Boğaziçi Lisesinin ozamanki müdürü Hıfzı Gönensay, vazifeme son verilmesi hakkında Sıfırın yazdığı tebliği bana 7 nisan 1944 te bildirdiğine göre bu kâğıt her halde 5 nisanda yazılmış olmalıdır. Demek ki Sıfır, ikinci açık mektubu okur okumaz (Orhun, Ankaraya ayın ikisinde veya üçünde varabilirdi) vazifeme nihayet vermiş, sonra da Ankarada, hâkim huzurunda «3 mayıstan sonra işten çıkardım» diye bir yalan söylemekten çekinmemiştir. Boğaziçi Lisesine tâyini-min 106 lira ücret gibi muazzam bir servetle olduğu hakkında benim çoktan unuttuğum tafsilâtı bile hatırlıyan veya millî eğitim dosyalarından inceliyen Sıfırın, öğretmenlikten çıkarılışımın tarihini de kesin odarak öğrenmesi mümkündür. Bunu yapmamakla ve yalan söylemekle gûya bana karşı kin gütmeyeceğini ispat etmek sevdasındadır. Zavallı Türk öğretmenleri ve öğrencileri! Sekiz yıl nasıl bir sıfır tarafından idare olunduğumuzu görsünler!..

Sıfırın fecî bir yalanı da, kitabının 21 inci sayfasında, «Orhun dergisinin arka kapağındaki bir yazıya göre Ankaradaki tevzi yerinin Konservatuvar olduğu» nun anlaşılması bulunması hakkındaki sözleridir. Halbuki Orhunun arka kapağının iç sayfasındaki ilân şudur:

Orhunda yayınlanmak için dışardan gönderilecek her türlü yazıların aşağıdaki adrese gönderilmesi rica olunur:

Orhan Şaik Gökyay,
Konservatuvar Müdürü

ANKARA

Bu ilândan, Orhunun tevzi yerinin konservatuvar olduğu mânâsını çıkararak adamın millî e-

ğitim bakanı olduğunu düşünmek, zavallı Türkiyenin talihi üzerinde hepimizi derin derin kederlere sevk etmelidir.

Sıfırın Tezvirleri :

Sıfır, bu kitabında beni asker ve sivil Türk gençlerinin ve münevverlerinin gözünden düşürmek için pek sinsice bir tabiiye kullanmıştır. Irkçılık - Turancılık dâvasının dosyasında bulunan ve bana ait olan eski, yeni yazılardan parçalar alarak bugünkü durumu tenkit eden ve bazı şahıslara hücum eden fikirlerimi göstermiş, hattâ bu arada zevcemin bir mektubundan da, pek zavallıca bir maksatla, bir parça almıştır. Zevcemin bu mektubu elime geçmemişti. Çünkü 3 mayıstan sonra polis birbirimize yazdığımız mektupları iç etmek dirayetini göstermiş, zevcem de bu mektubu yazdıktan sonra Sıfırın ve tahtessıfırların sayesinde bir vukuat seli içinde kaldığından bu mektubu unutmuş ve bana bahsetmemişti. Sıfırın bu mektuptaki son parçayı yayınlamasına hiç de lüzum yoktu. Eski bir Türkçe ve edebiyat öğretmeni olarak bu mektubun ifadesini 8-9 numara alacak bir olgunlukta buldum. Sayın Bayan Yücelin de kültür seviyesini anlamak ve Türkçedeki iktidarını ölçüp kendisine bir numara vermek için onun da böyle bir hususî mektubunu görmeme lüzum varsa da şimdilik bu imkândan mahrumum.

Sıfır benim rejim meselesi, milliyet ve ırk meselesi, dış siyaset meselesi ve ordu hakkındaki fikirlerimi gösteren bazı parçalar neşrederek beni gözden düşürmeğe çalışırken lehimde propandada yaptığı için de kendisine teşekkür ederim.

Türkiyede hiçbir şeyi beğenmediğimi göstermek istiyor, değil mi? Nesini beğeneyim? Sıfırın maarif bakanı olduğu bir memlekette beğenilecek ne kalır ki? «A» dan «Z» ye kadar devletin her işinin bozuk olduğunu söyliyene Refik Saydam onun parti arkadaşı değil mi? Refik Saydama yazdığım mektuptaki fikirlerimin doğruluğu bugün tahakkuk etmedi mi? (2).

Oğluma yazmış olduğum vasiyetnamede bütün milletleri bize düşman göstermemi Sıfır hazmedemiyor. Zaten aramızdaki fark da buradadır. Moskofları gücendirmemek uğruna Türkçülere karşı takınılan yüz kızartıcı durumun hiçbir işe yaramadığını, Moskofların edepsizlikte ileri gitmelerinden başka bir sonuç vermediğini hep bir-

(2) Refik Saydama yazdığım uzun bir mektupta bir nevi anayasa teklif etmiş ve reisicumhurluk ihtirasının önüne geçmek için bu makamın ancak beş namzedi bulunması gerektiğini ileri sürmüştüm. Bu fikrin tahrife uğrıyarak, gûya Refik Saydama «Memleketi biz beş kişi idare edelim» dediğim şekline inkılâp etmiş. Ahmaklara söz anlatmanın ne güç olduğuna bu tahrif iyi bir örnektir.

likte gördük. Onun için ben yabancılarla dostluk-
tan bahsedene, hele bunda samimî olanlara sa-
dece acır, geçerim.

Kitabının 18 inci sayfasında «ordumuz hakkın-
daki fikirleri» diye bana izafe edilen fikirlerde be-
nim ordu hakkındaki düşüncelerimi gösteren bir
şey yoktur. Burada yalnız Turancılığın orduya so-
kulması lüzumundan bahsetmişim. Moskoflarla
çarpışmak üzere yetiştirilen bir orduda Turancılık
fikri olmazsa o ordu zaten beş para etmez. Asker
demek, meselelerin, dâvaların kuvvetle ve kanla
hallolunacağına inanmış insan demektir. Böyle
bir inancı olmayan asker, üniformalı bir başı bo-
zuktan başka bir şey değildir. Kuvvetle çözülecek
mesele ne kadar büyük, millî ve âdilâne olursa o-
nu çözeceklerin kuvveti de okadar büyük olur.
Türk ordusuna Turancılık fikri verilmeyecek de
altı ok uğruna ölmeleri mi ~~teklif~~ edilecek? Yok-
sa Moskof kardeşliği duygusu mu aşılacak? Ben
babası ve dedesi asker olan ve askerlik hakkında
fikri bulunan birisi sıfatıyla askerlik üzerindeki
düşüncelerimi herkesle tartışmağa hazırım. Ben
Turancılık ülküsüyle tutuşmuş, çelik gibi disiplin-
li ve imanlı bir ordu istiyorum. Soyu soppu belli,
su katılmamış subaylar istiyorum. Emirberliğin
kaldırılmasını, başkalarından kopya edilen üni-
forma yerine millî üniforma giyilmesini istiyorum.
Gelen veya giden askerlerin kırk kişilik va-
gonlarda sevkolanmamasını, inzibat erlerinin er-
başlara kafa tutmamasını, terfilerin yıl doldur-
makla değil, ehliyetle olmasını istiyorum. Gene-
rallerden hoşlanmıyorum; paşalar istiyorum. Su-
baylardan ve erlerden çok ağır hizmetler beklen-
mesini, fakat eğlence hakkının da tanınmasını istiyorum.
Alaylara tarihteki ~~ünlü~~ Türk askerleri-
nin adı verilmesini, başlarına çok genç ve enerjik
kumandanlar geçmesini, bütün askerî bilgilerin
3 yılda değil, 3 ayda verilmesini (çünkü kabildir)
istiyorum. Kışlaya gelen ~~er~~ oradan ayrılırken
ağlıyacak kadar kışlayı sevmesini ve bağlanmasını
istiyorum. Profesyonel tümenler ve profesyonel
donanma istiyorum. Kabiliyet gösteren erbaşların
subay olmasını, bütün erkek liselerinde her gün
bir saat askerî talim (ders değil) yapılmasını, ta-
til devresinin askerî (ve ciddî) kamplarda geçme-
sini istiyorum. Böyle bir orduya inandığım için de
(inşallah hayal kırıklığına uğramam) oğullarımı
daha şimdiden asker olarak yetiştiriyorum.

Ben «Sıfır» değilim. «Benim». Bundan dolayı
bütün yazılarımın, fikirlerim ve yaptıklarımın
sorumluluğunu üzerime almaktan bir an bile çek-
kinmem. Fikir ve kanaatlerimde samimiyim. O-
layların pundunu bularak yaşamadım. Esen rüz-
gâra göre dönmedim. Nâmert köprüsünden geçme-
mek için selde boğulmayı tercih ettim. Onun için,

bana ait vesikaları (!) neşretmekle Sıfır yanlış ka-
pı çalmıştır.

Sıfırın diğer bir tezviri de 1944 mayısında,
Ankaradaki dâva görülürken, fahrî olarak avu-
katlığını alan Hâmit Şevket İncenin sonra bun-
dan dönmesini aleyhime bir delil olarak kullan-
masıdır (3). O, Rasih Yeğengil ve Ferruh Ağan
ile birlikte müdafiliğimi deruhte etmiş, sonra di-
ğer iki genç avukat daha, yine fahrî olarak bu mü-
dafiliği üzerlerine almak istedikleri zaman «ben
varken başka avukatlara ne lüzum var» diyerek o
iki genç avukatın da vekilim olmasına engel ol-
muştu. Hâmit Şevketin vekillikimi bırakması sırf
korkusu yüzündendir. Ozamanki dostu Falih Rifkı
ona, beni müdafa etmekteki tehlikeleri anlatmış,
o da benim Atatürk düşmanı olduğumu ileri sü-
rerek avukatlığını bırakmış, fakat bunu gazete-
lerle ilân etmek gibi avukatlık ahlâkına ve teamü-
lüne zıt bir harekette bulunduğundan dolayı An-
kara Barosu tarafından cezalandırılmıştır.

Fakat zaman öcünü aldı: Demokrat Parti çık-
tığı sıralarda Falih Rifkıyla Hâmit Şevket kapış-
tılar. Neticede Hâmit Şevket, Falih Rifkı yüzün-
den Halk Partisinden istifa etti. Her ne olursa ol-
sun, Hâmit Şevketin benim vekâletimi bırakması
neyi ifade eder? O, Atatürk'e hayransa, ben de de-
ğilsem, bu, beni yarı yolda bırakmayı mazur gös-
terir mi?

Fikir ve vicdan hürriyetinin mümessili olma-
sı gereken bir avukat, fikir hürriyetine bu kadar
düşmansa beni müdafa etmemiş olması benim
için büyük bir nimettir. Hakikatte, onun hareke-
tindeki tek âmil «korku» dur.

Sıfırın başka bir tezviri de «Halk Partisini
temizlemeğe kalktığım» hakkındaki sözüdür
(s. 20). Dünyada bir sabun buhranı yaratmadan
Halk Partisini temizlemenin mümkün olmadığını
biliyorum. Bununla beraber mukadderatın bu
partiye temizliyeceğine imanım var. Halk Partisi
ya içindeki sıfırları atarak muayyen değerde bir
rakkam olacak, yahut hakikaten temizlenecektir.
Bunu yakında göreceğiz.

Parti aleyhinde söz söylemenin günah sayıldı-
ğı devirlerde olsaydık, Sıfır, bu yazıyla aleyhime

(3) Bu meseleye ait, yazarın dokunmadığı bir noktaya
da biz işaret edeceğiz:

Sıfır, Hâmit Şevket İncenin bu tornistanını «yüksek bir
duygu» olarak vasıflandırmış (s. 19). Dönmenin onun in-
dinde yüksek bir duygu eseri olduğuna şüphemiz yok. Yal-
nız, Sıfır, o mahkemede Atsızın karşısında bulunan Saba-
hattin Ali'yi sevindiren bir hareketin şakşakçısı olduğuna
ve böylece bu kaşarlanmış komünistle olan duygu birliğini
itiraf ettiğinin farkında değil. Doğrusu bunu onun kurnaz-
lığına yakıştıramadık!

KÜR ŞAD

mitingler yaptırabilirdi. Şimdi millet böyle şeylere kanıksadı.

Ben Halk Partisini temizlemeğe kalktığı zaman Türkiyede müthiş bir diktatörlük vardı. Vicdanlar âdeta boğulmuş gibiydi. Şakşakçılık ve dalkavukluk alıp yürümüştü. Türkiye, Mısır Kölemenleri devletine benzemişti. Bugün manzara değişti. Zulme, istibdada, komünist istilâsına karşı ilk savaş bayrağını açanlardan biri isem bununla ancak övünürüm. Fikir uğrunda, hakikati söylediğim için bir buçuk yıl hapiste kaldımsa, güneş görmeyen hücrelerde ve toprak altındaki mezarlık gibi bölmeciklerde yprandımsa oğullarıma bir şeref mirası bırakmışım demektir. Bu şeref sıfır olmaktan duyulan şerefe benzemez.

**

3 Mayıs nümayişi Türkçülüğün komünizme karşı ilk fi'li hareketiydi. Bunu Ankarada zorla susturmak isteyen Halk Partisi Hükümeti iki yıl sonra emir vererek İstanbulda aynı hareketi tekrar ettirmek suretiyle fikren mağlûbiyetini kabul etmiş bulunuyordu. Bu mağlûbiyetten sonradır ki biz İki Numaralı Sıkı Yönetim Mahkemesinde be-
raat ettik. Sıkı Yönetim Komutanlığı bunu temyiz etmekle hiçbir şey çıkmaz. Çünkü bizi tahliye eden ve hakkımızda verilen bütün cezaları kökünden bozan, Askerî Yargıtayın umumî heyetidir. Bu dâva artık olup bitmiştir. Fakat Sıfırın dâvası daha görülmemiştir. O, kendisini müdafaa etmek isterken hâlâ bize «tahrikçi gurup» (s. 13), «Nazi dostu ve mihverci» (s. 18), «iğvâcı» (s. 19) ve «faşist» (s. 21) demekle hakikatleri tahrifte devam etmiştir. Bana faşist, Nazi dostu ve mihverci diyen «Sıfır», kendi kitabının 17 nci sayfasında Almanları da millî düşman saydığını gösteren bir vesikayı yayınlıyor. Onun vesika dediği şey Almanların Yunanıstanı zaptettiği sırada büyük oğluma yazdığım vasiyetnamenin bir parçasıdır. Ozaman Almanların Türkiyeye saldırmalarına gün meselesi diye bakılıyordu; ordu, köprüleri atarak Çatalcaya çekilmiş, okullar nisan ayında tatil yapmıştı. Sıfırın iftirası gibi Nazi dostu ve mihverci olsaydım öyle bir vasiyetname yazmazdım. Bundan başka 1939 da yazılan bazı manzûmelerimle de ben naziliğe ve faşistliğe karşı olan bakışımı belli etmişimdir. Moskoflarla çarpışıp onların belkemiğini kırdıkları için Almanlara karşı —her Türk gibi— duyduğum sempatiye nazilik diyen Sıfıra, benim de Moskofçu dememekliğim için kendisinin Ruslar aleyhinde bir yazısını görmem icap eder.. Yoksa kendi itirafı veçhile 15 milletten 496 klâsik yayınlıyarak bunun 63 tanesini Rus klâsiklerinden (!) yaptırmak ve bir tek, evet bir tek, Türk klâsiği neşretmemek kendisi için iyi bir not değildir. Meğer şu Ruslar ne de kültürlü

milletmiş. Avrupa kültürünün babası olan Yunan klâsiklerinden 62 tane neşrolunuyor da yarı barbar ve aşağılık Moskofun klâsiklerinden (!) 63 tanesi Türk milletine sunuluyor. Her millettten kaç tane klâsik neşrolunduğunu gösteren şu listeye bir bakın:

171	Fransız
63	Rus
62	Yunan
56	İngiliz
53	Alman
19	Şark - İslâm
18	Lâtin
13	Macar
12	İtalyan
10	Amerikan
6	İskandinav
4	Çin
1	Hind
1	Babil

Babilden Amerikanına kadar hepsi var. Fakat Türk klâsiği yok. Yalnız bir Türkçe klâsik —Kabusnâme. O da aslı Farsça olup vaktiyle Türkçeye çevrilmiş olduğu için Türk klâsiği değil, Türkçe klâsiktir. Yalnız bu liste bile Sıfırın Moskof hayranlığını göstermeğe kâfidir.

Sıfır, Kenan Önerle olan dâvasında hasmı tarafından gösterilen tanıkların hakikatte bir kişiden ibaret bulunduğunu, onun da 'Atsız olduğunu söylüyor. Bu saçma iddia Türkçülerin muhakkak tahrikle iş yaptıklarını iddiadan ve Türkçülere hakaretten başka bir şey değildir. 18 kişinin kanaati birse ve Sıfırın aleyhinde ise bundan çıkan mâna Sıfırın büyük bir nefret kazanmış olduğudur; Moskof dostluğu yapmasıdır. Sıfır, sıfırlığına bakmadan Maarif Vekâletinde asıp kesecek, solcuları dolduracak, Türkçe diye milliyet fikrini yıkan bir kitabı liselere sokacak, Türkçü öğretmenleri ve yakınlarını sebepsiz yere vekâlet emrine alacak, sonra milliyetçiler kendi aleyhinde tanıklık ettikleri zaman bu iş bir kişinin eseri olacak. Böyle gü-lünç iddialarla ne hâkim, ne de Türk milleti aldatılmaz. O, kendisine karşı olan umumî nefretin sebepleri üzerinde biraz düşünmeli, akşam karanlığında evine dönerken üniversitelilerin kendisine niçin sövdüğünü araştırmalıdır. Ona düşen şey küfür işitince kadın gibi ağlamak değil, erkek gibi dövüşmek olmalıydı. Acaba o akşam kendisine söven üniversitelileri de ben mi tahrik etmişim. Yedek Subay Okulunu ziyaret ettiği zaman kendisine savrulan küfürleri işitmemiş miydi?

Sıfır, hâkimden göz yaşlarının hakkını istiyormuş. Daha kendisine esaslı bir hesap sorulmadan bu ne telâş böyle? Ben ve zevcem Sıfırların

Istanbul - Ankara Şosesinden Röportaj!

BAYRAKTAROĞLU Necati

Şu aralık Kızılcahamama ve biraz ötesine uzananlar D. D. Y. ile rekabete girişen kamyon ve otobüslerin yanısıra resmî makam ve hizmet otomobillerinin bolluğuna elbette şaşmışlardır. Bu tozu dumana katarak ticarî kervanlarla omuzdaşlık eden bürokrat aristokrasi cümbüşünün hedefi, galiba sayfiye dönüşü çoluğa çocuğa bedava tarafından turizm ziyafeti çekmek, dertli Anadolu manzaralarına karşı Piyer Loti romantizmi taslamak olmalı!

Doğrusu hiç şaşmıyoruz: Hizmetçilerini, aşçılarını, uşaklarını pazara, hale makam otomobilleriyle gönderen görgüsüzlük, sayfiye safası dönüşünde aynı vasıtayı niye kullanmasın? Şaşılacak gayritabiilik böylelerinin demokrasi sözünü ciddiye almaları olurdu.

«Devletin malı deniz yemeyen domuz»

veya;

«Bir günün beğliği beğliktir»

tekerlemeleri, tatbikatını başka nerede bulacak?

Zorba zihniyetinin daha tipik misâlini mi istiyorsunuz? Hele bir hatıramızı yoklayınız: Aslan postu altında bir türlü saklanamamış uzun kulakların hikâyesi mâlûmdur: Çalı süpürgesine benzeyen kaşlarına Atatürk pozu vermeğe özenerek Atatürk bulvarında istibdat paşası çalımıyla ağır aksak, fıstıkî makam kaldırım arşınlayan, bir uçta nbir uca kallâvi selâmlar savuran her devrin «Hacı Baba» sını hayalinizde canlandırınız. Etrafında türedi bendegân takımı, Ulustan Kızılaya salına salına yürüyüş rejimi yapan o mevlût ve gazel şampiyonu arkasında makam otomobilini cambazhane köpeği gibi tıpış tıpış yürütmenin ne inceliklerini keşfetmişti! Bu acaip makine-hayvanın pazar, hal kapılarında, daha başka yerlerde de mârifetleri olduğu ve bâzı nevadirden âşinaları bulunduğu söylenirdi. Vakıa şimdi efendisinin

ve tahtessıfırların tahrikâtı, garezleri, kinleri yüzünden tevkif edildiğimiz sırada, ozaman dört buçuk yaşında olan ve arasına eve gelip çamaşır yıkıyan bir kadının elinde kalmış bulunan oğlum, her gece yatarken: «Benim annemle babam vardı, neredeler?» diye ağlıyor ve anasız, babasız kalan, bu küçük çocuğun ne olduğunu anlamak için gelen iyi yürekli dostlar da evin etrafındaki köpekler tarafından ürkütülüp uzaklaştırılıyordu. Bu masum yavrunun samimî göz yaşlarıyla Sıfı-

sümsüğü inmiş, kaşları düşmüş, ensesi pörsümüş, göbeği balon gibi sönmüş, gövdesi boş çuvala dönmüştür. Mâhut kuşun kanadı yolunmuştur ama Nâzım Hikmetin kurusıkı cakası ile;

«Aldırma anam ne çıkar»

yahut eski mevlevî dervişi edasıyla:

«Eyvallah erenler, bu da geçer yahu»

tesellisi de mi yok? İnsanda surat olup da mevlevî ağzıyla komünist mavalı okur, gündüz külâhlı gece silâhlı dolaşırsa daha ne hacı yatmaz mârifetleri çevirecektir, bilinmez! Hem biz zihniyetten bahsediyoruz. Şahıslar sadece bu zihniyetin kuklalarıdır. Şeytan taşlanmakla geberseydi çoktan cehennemi boylar, dünya da şerrinden kurtulurdu. Zorbalık illetinin kökünü derinlerde aramalıyız. Saltanatı şahıs, hanedan, sınıf hastalığı sanmak bir Afrika vahşisi kadar dar kafalı olmaktır. Saltanat; musallat olmak, balta olmak, kendinden başkasını hiçe saymak zevkini telkin eden bir habis ruhun adıdır. Dünkü sultanlar birkaç yüzyıllık şerefli bir tarihten sonra bu habis ruhun pençesine geçmişlerdir. Yeni saltanat sevdalıları halk sefalet ve ıstırabının ne demek olduğunu bilmezlikten gelmelerini izah edecek uzun bir soysuzlaşma devri geçirmemişlerdir. Onun için biz de şirretliklerine müsamaha edemeyiz. Demokrasi adına şımarıklığa boyun eğemeyiz. Komünizm hep bu pislikte, bu hayasızlık gübreliginde üremiştir. Orada ve onunla beslenmektedir. Millet ve vatanını hakikatan sevenler soysuzluklara mâzeret aramamalı ve soysuzları sırtlarında taşımamalıdır. Artık tufeyli zihniyetini tasfiye etmek zamanı gelip geçmektedir.

Rüzgâr ekenin fırtına biçeceği, kuru yanında yağın da yanabileceği unutulmamalıdır.

rın aczinden ve korkudan doğmuş göz yaşları arasında ne büyük fark var!... Ben henüz küçücük oğlumun haksız yere akıtılmış göz yaşlarının hesabını sormadım. Bunu sorduğum zaman yaman soracağım ve daima iddia ettiğim gibi yine söyleyeceğim ki tekke mezarlıklarında büyüyen Sıfırlar, Türk milletinin mukadderatında söz sahibi oldukları müddetçe bu millete kalkınma ümidi yoktur.

—22 Ekim 1947, Çarşamba — Maltepe—

ATSIZ

Çokça mağrur olma kim meyhane-i ikbâlde
Biz hezârân mest-i mağrurun humârın görmüşüz.

NABİ

MİLLÎ VİCDAN

Hasan Âli Hakkında Hükümünü Vermiştir

AYDINOĞLU Mustafa

Bundan elli yıl sonra zamanımızın fikir ve siyaset cereyanlarını yazacak olan bir Türk tarihçisinin Hasan Âliyi, hayır dua ile anacağını asla zannetmiyorum. Bu memlekette komünizmin sinisi bir şekilde Türk Maarif müesseselerini istilâ eylesen nasil Hasan Âlinin devri hükümetine rastlıyorsa, zabita ve adalet cihazlarımızın el ulaştıramadığı sahalarda komünizme karşı «fenafilmillet» mücadele eden Türk milliyetçiliğinin haince baltalanması da yine bu kalın kaşlı ve sevimli zattın zamanı devletine isabet etmektedir. Eğer harç sonunda garp demokrasileri yanında yer almasaydık;

Eğer Moskoflar doğu vilâyetlerimiz ve Boğazlarımız üzerinde hak iddia edip, açıkça bize düşman olduklarını göstermeselerdi;

Eğer aziz vatanımızda demokrat ve hürriyetçi bir idareye doğru bir yönelme ve gelişme çığırını açılseydi;

Eğer muhterem Kenan Öner Beğ, «Yeni Sabah» gazetesinde yiğitçe ve gür sesiyle haykırmıştı; ve eğer Kenan Öner Beğ ifşaati karşısında bay Yücelin haysiyeti galeyana gelmeseydi, bu gün geniş Türk efkârı umumiyesinin gözleri önünde başaşağı edilen (Cemaziyülevvel torbası) daha bir hayli müddet, sınıksız büzülmüş kalacak ve kızıl akreplerin karanlık faaliyetleri daha uzun müddet gün ışığına ve adalet huzuruna çıkarılmıyacaktı. Öyle ki, hakikatte hem kel hem fodalı birer kargadan başka birşey olmıyan nice kuşlar, herşeyden bihaber bulunan Türk halkı arasında böbürlene böbürlene çalım satmaya başlamışlardı nerdeyse.. Bu aşikâr küstahlık ve hayasızlık karşısında her şeye vakıf bulunan namuslu bir Türk münevverinin çileden çıkmaması mümkün değil. Bugün, artık, herşey ortaya dökülmüş ve cephele belli olmuştur. Maskesi yüzünden koparılan bir hırsızın etrafa kendini tanıtmak için, elleriyle yüzünü kapamaya çalışması ne kadar gülünç ve nekadar çaresiz ise, açığa vurulan hâdiseler ve vesikalar karşısında, feryad eyleyip demagoji yapmak ve gadre uğramış mazlumlara has bir eda ile ağlayıp etrafın merhametini dilenmekte o kadar komik ve mânasızdır.

Zira, hakikatte namussuz olup, namuslu görünmenin, gerçekte kızıl olup beyaz görünmenin ve bu tezati âleme yutturmanın da bir haddi vardır. Sırtlarını yüksek yerlere dayayıp, «Astığın astık, kestiğin kestik» misali halden, mutmain,

tikbalden emin keyif çatıp milletin köküne kibrit suyu dökenlerin ademi iktidara uğramaları ne kadar elim ve feci olursa olsun, bu gibiler bilsinler ki, Türk milletinin böylelerine dağıtacak ne merhameti, ne de affı kalmamıştır. Artık yeter olsun! Hem hertürlü haltı yesinler, masum milletin anasını ağlatsınlar; he mde kulaklarından tutulup efkârı umumiyeye teşhir olunduktan sonra, mazlûm pozlarla sızlansınlar; namuskârlık taslasınlar.. Nerede bu yoğurtun bolluğu!

Bu umumî sözlerden sonra esasa dönelim: Şurası muhakkaktır ki, Hasan Âli zamanında olup bitenleri şayanı hayret tesadüflerin garip birer tecellisi olarak mütalâa etmek, makul bir zihniyete pek ağır ve gülünç gelir. Kendisi bu hazırlap yalancı dolmayı ele âleme yutturmak hususunda —Elhak pek üstadane olan— demagojik numaralar çevirmekte ise de, Türk münevverleri arasında bir tanecik olsun müşteri bulamıyacağını kendisine hatırlatmak isteriz. Bu dolmaları, mamafih, Tonguç babanın da dahil bulunduğu bir çilingir sofrasında ikram ederse, zannederiz ki, pek makbule geçer ve votka için mükemmel bir meze olur. Bay Yücel darılmasınlar amma, bir şeye pek güleceğim geliyor. Hatırladıkça gülmekten kendimi alamıyorum: Hani, şu meşhur ve tarihe altın harflerle geçecek olan «Ben miyim» sualleriyle «Ulus» sütunlarının dolup taşıdığı günlerde idi. Lûtfettikleri bir demekte zatı devletlerini Mister Ruzveltle mukayese buyurup, her devlet adamının bazı hata ve kusurları bulunabileceğini beyan eylemişlerdi. Çok güzel ve kabul. Burada söz arası olarak ve fikri bir zeminde kalarak şu suali soracağız: Bir devlet adamının, her insan için olduğu gibi mazur görülebilen kusur ve hatalarından başka, kasıtlı veya kasıtsız yani bilerek veya bilmiyerek hasıl olan «Cürüm çerçevesine», «Hiyanet çerçevesine» girebilecek seyyiatı mevcut bulunursa bay Yücel acaba bunların da nazarı müsamaha ile karşılanmasını ister mi?

Biz, bittabi, Bay Hasan'ın vicdanına ve zihniyetine karışamayız. Hangi hareketler hiyaneti vataniyedir, ne gibi işler vicdansızlıktır; nelere rezillik denir ve gerçek Bolşevikler kimlerdir, gibi, bu gün her Türkün artık kemali kat'iyetle cevaplandırabildiği meseleleri, pek tabiidir ki, bay Yücel de, kendi görüş zaviyesine göre çözümlenmekte serbesttir. Bunlara verdiği cevaplarla kendi vicdanını da teskin ve tatmin edebiliyorsa me-

Türk Tarihinde Kansu'lar

Kansu kelimesi Çerkescedir. Bu dildeki asıl telâffuz şekli «Kansuh» dur. Mısırdaki Çerkesler bir hükümdarlık kurmuş olup burada Kansu adını taşıyan bir takım şahsiyetler ortaya çıkmıştır. Bu yazımızda bu Kansulardan bahsedeceğiz.

I. — Onbeşinci yüzyılda Mısır sultanı olan ilk Çerkes Kölemeni Es Sultan Melik-ül Eşref Kansu olup Hamsemie yani Beşyüz adile mâruftur. Bu ünvanı almasının sebebi Kaytbay tarafından evvelce beşyüz altına satın alınmış bir köle olmasıdır. Birinci Kansu uzun müddet Mısır tarihinde kalamadı. Beş ay kadar tutunabilmiş, sonra tahtı bırakmak mecburiyetinde kalmıştır.

II. — İkinci Kansu, El Melik uz Zâhir unvanı ile tahta çıkarılmış olup o da bir buçuk sene kadar tahtında kalabilmiştir. Bunun hakkında Rıza Nur Beğ Türk Tarihinde «Çerkesceden başka bir dil bilmezdi. Kafkasyadan yaşlı gelmişti.» diyor.

III. — Üçüncü Kansu, Kansu Canbulat adile tanınmıştır. Yedi ay kadar saltanat sürebildi.

IV. — Dördüncü Kansu, bizim tarihimizde de meşhur olan Kansu Gavri'dir. Bu da Kaytbayın kölelerinden idi. Cesur ve iyiliği seven bir hükümdardı. 1501 de tahta çıkarıldı. Kansu Gavri bir müddet iç işlerle uğraştı. Kendisine rakip olabilecekleri ortadan kaldırdı. Mısır, bunun zamanında Türk düşmanlığına başladı. Bunun için Osmanlı ülkesinden kaçanları kabul ediyordu. Hattâ Sultan Korkut dahi Mısır'a kaçmış, Kansu Gavri tarafından iyi karşılanmış, şehzadeye tahsisat bağlanmış, İstanbula hücum etmesi için de yirmi gemi verilmişti. Bu donanma daha yolda iken Hıristiyan kuvvetleri tarafından zapt edilmiştir. Yavuzun kardeşi Ahmedin bir oğlu da Mısır'a kaçmıştı. Mısırın bu Türk düşmanlığını gören Yavuz buraya bir sefer yapmak, Çerkes Kölemenlerine hadlerini bildirmek lüzumunu hissetti. Bunun üzerine Mısır da İran ile Türklere karşı koymak için bir anlaşma yaptı. Yavuz evvelâ İran üzerine yürüdü. Ve bildiğimiz gibi Şah İsmaili mağlûp ve

KÜRŞADOĞLU Hüseyin

perişan etti. Sıra Mısır'a gelmişti. Kansu, bu durum karşısında hemen elçiler gönderip Türklerle sulh yapmak istedi. Senelerdenberi yapmış olduğu Türk düşmanlığını örtbas etmek istiyordu. Yavuz, tabii bu samimî olmayan teklifi kabul etmedi ve ordusu ile Mısır üzerine yürüdü. İki tarafın ordusu Merc Dabık'da karşılaştı. Yapılan savaşta Türk ordusu galip geldi. Kansu da kaçarken atından düşüp ayaklar altında çığnandı. Bu suretlere Türklere karşı göstermiş olduğu düşmanlığın cezasını gördü (24 Ağustos 1516).

V. — Beşinci Kansu Türk düşmanlığını en ileri götürmüştür. Yavuz Sultan Selim Mısır'ı zaptetmiş, bir müddet Mısırdaki kalmıştı. Burada Mikyas Nilin bulunduğu Cezirei Ravza'da bir köşkte kalmakta idi. Mısırın müthiş sıcaklarına karşı üstü kapalı bir gezinti yeri yaptırmış, Mısır işleriyle uğraşmağa ve memleketi idareye başlamıştı. Çerkes kölelerinin Türk düşmanlığı ise devam ediyordu. Yine Kansu adını taşıyan bir Çerkes Kölemeni Yavuzu öldürmeğe teşebbüs etti. Kansu bir kaç arkadaşıyla beraber sandal ile köşkün civarına geldi. Arkadaşlarının yardımı ile bir ip merdiven kurup köşkün damına çıktı. Şimdi damdan Yavuzun oturduğu odaya inmek ve Yavuzu öldürmek istiyordu. Bir müddet gezindi, durdu. Bir türlü Yavuzun bulunduğu odayı kestiremiyordu. Biraz sonra aşağıda bir hareket olduğunun farkına vardı. Nöbetçiler damdaki hain Kansuyu görmüşlerdi. Kansu da artık canını kurtarmaya bakıyordu. Kurduğu merdivenden inmenin imkânsız olduğunu görünce damın sahil tarafına geldi. Oradan Nile atıldı. Yüzerek karşı sahile geçmeğe muvaffak oldu.

Millî tarihimizde ibret alınacak bu gibi hainlik vakaları pek çoktur. Babalarımızın başından geçenler bizim için daima bir ibret nümunesidir.

NOT: Bu ilmî makaleden, kimsenin herhangi şekilde isim yakınlığı iddia ederek alınmasına mahal yoktur.

sele yok! Huzur ve sükûn içinde yiyip içebilir; ya-tıp kalkabilir.

Mihneti kendine zevketmededir âlemde hüner!

Tekerlemesiyle i'sünûş âlemlerine dalıp

Sen bezmimize geldiğin akşam neler olmaz!

Misillü bedialar yaratabilir. Bütün bunlar kendi bileceği iştir... Karışmak ne haddimize! Ancak, Bay Hasan müsaade buyursun da, kendisi hakkında hükmü, millî vicdanın ta kendisi olan

Türk milleti versin. Öbür şeyler kendi hakkı ise, bu da millet olarak bizim hakkımızdır.

Türk milleti bugün bu hakkını kullanmış ve Bay Yücel hakkında hükmünü vermiş bulunuyor.

Bu fânî dünyada herkes ve her makam yanılabilir. Fakat milletin aklıselimi asla yanılmaz. Millî vicdanın hükmü kat'idir ve temyizi de yoktur!

Bir kızarmış çehre bulmuşsun ya ey canî, бүрүн
Hem bütün dünyayı ifsat eyle, hem muslih görün.

RİZE MİLLETVEKİLİ

ile Bir

Milli menfaati Parti menfaatlerinin üstünde tutan bu Türkçü milletve-
limizin, kendisini dergimiz adına ziyaret eden arkadaşımız Sofuoğlu
Zeki'nin günün mühim meselelerinden bazılarına ait sorgularına verdiği
açık ve erkekçe cevapları okuyucularımızın çok ilgi çekici
bulacaklarını umuyoruz.

— Hasan Âli Yücel; ~~sin~~, Yurt ve Dünya ile Adımlar dergisine dair «Yeni Mersin gazetesinin 21 haziran 1943 tarihli nüshasında intişar eden (Mecmu alarımıza Dair) adlı makale» nizi Dâvam isimli kitabına aktarmakta ve onları herşeye rağmen müdafaaya uğraşarak «Bu makale de göstermiştir ki intişarından ikibuçuk yıl sonra ve kapanışından 11 ay önce, Dr. Fahri Kurtuluş gibi en ileri milliyetçi vatandaşlarımız, mevzu bahis dergileri büyük takdirlere karşılamışlardır.» demektedir. Bu meseleyi açıklar mısınız?

— Talebeliğimdenberi memleket hayatındaki fikirsizliğe, münakaşasızlığa, münakaşada şahsi-yetsizliğe, kültürsüzlüğe üzülüp dururdum. Sayın Yalçının (Fikir Hareketleri) çıkıyordu ve 943 yılında Tarsusta olduğumdan; elime sonradan geçen, bir iki değerli mecmuayı görmemiştim. O tarihlerde (Yurt ve Dünya) da çıkan ilmî ve ağırbaşlı birkaç yazıyı beğenmiş bulunmam, bugün; üzerinde durulacak ve (Yurt ve Dünya) yı müdafaaya sadedinde ileri sürülecek bir mesele değildir. Zira; bundan sonra yine Tarsusta yazdığım (Yeni Mersin) gazetesinde ve (Tanin) de çıkan yazılarım, millî konular üzerindeki ilgimin derecesini açıkça gösterir.

Ötedenberi beni şahsen veya yazılarımla tanıyanlar yabancı ideolojiler ve yabancı ideolojileri, memlekette yaymak isteyenlerle daimi bir mücadele halinde olduğum bilirler.

Yine (Yurt ve Dünya) ya ve Dil ve Tarih - Coğrafya fakültesine dair; Tanin gazetesinin 12 - 13 - 15 - 16 - 17 - 18 - 19 şubat 947 tarihli nüshalarında (yani Hasan Âli - Öner dâvası başlamadan çok evvel, bu mevzu temas ederek) (Yurt ve Dünya) yayınları arasında bastırılan (Tevfik Fikret, İdeolojisi ve Felsefesi) münasebetiyle yaz-

dığım yazılarda bu Fakülte ile Yurt ve Dünya için ağır ithamlarım olmuştur. Bu yazılarım, bugüne kadar cevapsız kalmıştır.

Ortada böyle bir seri yazım varken ve onlar da (Yurt ve Dünya) yı ve (Adımlar) ı ve Dil - Tarih'in bazı elemanlarını çok ağır şekilde itham etmişken; benim eski ve tamamıyla milliyetçi esaslara sadık kalarak yazılmış bir yazımdan (sadre şifa) olacağı ümidiyle istifadeye kalkışmak Bay Hasan Âli Yücel için, en hafif tâbiriyle, bir gaflet olmuştur.

Bay Hasan Âli Yücelin (Hitler) in (Kavgam) ına, sayın Hüseyin Cahit Yalçının (Kavgalarım) ına imtisalen çıkardığı (Dâvam) adlı kitabında benim yazımdan alınan kısım aynen Adnan Cem'in, (Yurt ve Dünya) başlıklı kâğıtlara, Yurt ve Dünya Neşriyat Müdürü diye imzaladığı mektubuyla, bazı milletvekili arkadaşlarıma ve Millî Eğitim Komisyonundaki âzalara gönderdiği yazıdır.

Anlaşılan bundan, bir nüsha da Bay Hasan Âli Yücele yollamış olacak... Adnan Cem bu suretle Bay Hasan Âliye bir hizmette bulunabilmişse ne mutlu ona!

Son sözüm şudur: Ben, herkesin memleket için zararsız bir şekilde çalıştığı ve neşriyat yaptığı zaman, şahsen sevmediğim insanlar da olsalar, takdir edilecek tarafları varsa takdir ederim. Çok sevdiğim insanlar olsalar da, memleketim ve milletim ve milliyetçilik aleyhinde yazı ve hareketlerde bulduklarında, onların düşmanım.

İşte; bunun içindir ki, vaktiyle komünist görünmeyen Yurt ve Dünyayı takdir ettim, sonradan maskesi düşüp işi azıtması karşısında düşmanı keşildim ve Tanindeki makaleleri yazdım.

Dr. FAHİR KURTULUŞ

Konuşma

Vaziyet benim için açıktır, kesindir. Memleketim ve milletim namına 14 senedenberi giriştiğim bu mücadelede millî idealime hizmette cesaretle, enerji ile devam edeceğim. Benim için bu mesele; bir şahıs meselesinden ziyade bir memleket meselesidir. Bunun için dâva bir memleket dâvasıdır.

Karşımdakiler şunu iyi bilmelidirler:

Ben, bu konuda, bu memlekette yalnız değilim. Şimdilik bu kadar.

— Üniversite muhtariyeti hakkında düşünceleriniz nelerdir?

— Üniversitelerimiz, muhtardırlar ve daima da muhtar kalmalıdır. Buralarda şu ve bu şahsın otoritesi ve günlük politikanın iğrenç tecellisi asla görülmemelidir, hissedilmemelidir. Üniversite, ilim yolunda ve memleketin yüksek menfaatları yolunda, heyecanlı nesiller yetiştirmelidir.

Hürriyetin pahalı olduğu ve mâzisi çok derinde olmayan günlerde, İstanbul Üniversitesi muhtar olunca yaptığımız tezahüratı biz biliriz. Benim, muhtariyet aleyhinde en ufak mânada da olsa, menfi bir sözüm olamaz, ancak; üniversite de bu muhtariyet sıfat ve kaidelerine, ilim, ahlâk ve cibelerine daima lâyık olduğunu ispat etmelidir. Vatanın ve milletin muhtariyetini satmak isteyen bir üniversitenin muhtariyetini, tanımakta mâzurum. Türk milleti gibi yaptığı mücadele, yaşama şartlarının güçlüğü meydanda olan bir milletin, hakları ve gayeleri karşısında, bu milletin bünyesine ve ruhuna göre ayarlanması lâzım gelen üniversitenin, bir nizam, bir fikir âhengi içinde olmayıp, ilim ve millî ahlâk bakımından bir anarşi içinde bulunduğunu, yüzdüğünü görürsem, böyle bir üniversitenin muhtariyetini kabul etmek benim için imkânsızdır.

Üniversite, kendi oluşu ve kuruluşu içinde, zabita vak'alarına mevzu olmuş, İçişleri Bakanlığının dosyalarına kadar yükselmiş (!) olan, elemanları üzerinde daha ciddi, daha millî ve ilmî bir düşünüşle karara varıp da, kendi meselelerini (kendi ölçüleriyle değil de, memleketin istediği ruhla) halletseydi daha iyi ederdi.

Bilmem kaçınıcı maddenin tefsiri için Meclis

se gelmek, bir senelik üniversite muhtariyetinden sonra kanaatımca bir intihara teşebbüstür. Muhtariyet kanununun, memleketi ve üniversiteyi tatmin etmediği bununla da sabittir. Çünkü; bu muhtariyet kanununda daha evvelki kanunlarla bazı taarruzlar bulunduğu gibi; ideolojik suçlara ait, sarîh maddeler ve cezalar yoktur.

— Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesindeki komünist hocalar hakkında yapılan tahkikatın bu kadar uzamasını tabii buluyor musunuz?

— Yabancı ideoloji telkini yapan şahıslar üzerinde yapılan tahkikat kanaatime göre; çok lâübâli cereyan etmiştir.

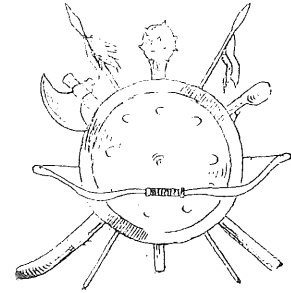
Bir hukuk profesörünün, idare ettiği bu işin bu kadar sürüncemede bırakılması ve sonunda da bir hükme varılmaması ve tefsir için Meclise gelinmesi bence çok şayanı dikkattir.

Buna; (dağ bir fare doğurdu) demezler de, ne derler?..

— Size göre Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinin bugünkü durumundan Rektör Şevket Aziz Kansu ne derece sorumludur?

— Bay Şevket Aziz maalesef 23 senedenberi: («Hudut», «milliyet», «vatan», «harp», «düşman») ilh... mefhumları için, bunlar neymiş?. Bunlar neye yararlanmış? demeden ve bunları bütün harekâtında inkâr etmeden yaşamış olsaydı; belki bugün, idaresi altında bulundurduğu bu Üniversitenin, bu bedbaht Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesindeki durum, bizi ve memleketi müteessir etmeyecek bir şekilde olurdu.

Şahsî kanaatime göre; Bay Şevket Azize Rektörlük sıfatı ve makamı iyi gelmiyor ve gelmeyecektir.

Bizim Halk Şiirimiz

Osman ATTILÂ

Bizim insanımız, halk türküsü dediğimiz, halk masalı dediğimiz, halk oyunu, halk şiiri dediğimiz şeylerde yaşıyor. Halk hayatı, üzerine yeni yeni eğildiğimiz, varlığını yeni tanımağa başladığımız halk hayatı, yine ezeli kaderi içinde gününü geçiriyor.

Bu halk yıllarca Yemen türkülerinde, Ceza-yir türkülerinde, Rumeli türkülerinde inim inim inlemiştir. Gerçi bugün, o türküler birer hâtıra ise de, söylendiklerinde yaşlılarımızın gözleri dolu dolu olur. Fakat yolsuz Anadolu, kolsuz Anadolu bu körolası «gurbet»in kara yasını tutmaktan kendini kurtaramamıştır. Halk türkülerini incelersek, hele Egin türkülerini dinlersek, bu sözümüzün ne kadar yerinde olduğu kolayca anlaşılır.

Halkımız;

Attım tabancamı ateş almadı
Fâni dünya kimselere kalmadı

.....
«Gitme!» diye yâr boynuma sarıldı
Bize kısmet gurbet elden verildi

mısrâlarında için için ağlayıp duruyor. Çektiği «Âh» lar içine ılık ılık akıyor.

Anadolunun şiiri... Aşk, tabiat ve sabır... Kendi tarihi seyri içinde yaşayıp gelen halk şiirimiz... Yigîtlîği başsanat edinen Koroğlu'nun

Şehitler aşkına çalın kılıncı

Dadaloğlu'nun

Azrailden başkasına karşı komam mı?..

koçaklamalarında kırıgın ve kızgın gönlünü şahlandırmış; Bayburtlu Zihni'nin

ZİHNİ dert elinden her zaman ağlar
Vardım ki bağ ağlar, bağıban ağlar

koşmasında içi burkulmuş sazın telleriyle yüreği tel tel olmuş bir haldedir.

Halk şiirini aşk ve tabiat sevgisi doldurmuştur. Çamlıbeller, başı dumanlı dağlar, kıvrıla kıvrıla giden yollar, ördeği gelmeyen göller... ezeli vefâsız sevgili için yalvarıp yakaran, yanıp tutuşan şairlerimizin yakın dostu, yakın yardımcısıdır. Büyük Karacaoğlan, şu meşhur «perişan» redifli şiirinde nelerin perişan olduğunu sayar:

Çıktım yücesine seyran eyledim
Dost ile gezdiğim yerler perişan.
Bir başuma olsam gam çekmez idim:
Bir ben değil, cümle iller (âlem) perişan!

Başı pare pare dumanlı dağlar,
Hastanın hâlinden ne bilir sağlar

Bozulmuş siyeci virane bağlar
Bülbülün konduğu dallar perişan

Ezel biz de binerdik arap ata
Türlü nimet çekilirdi sumata
Terkettik sılayı çıktık gurbete
Altı arap atlı beğler perişan.

Fenâdır dünyanın ötesi fenâ
Biz de erişmedik bir iyi güne
İlini terketmiş bir benli Suna
Ördeği gelmeyen göller perişan.

Karacaoğlan der ki: olaydı sözüm
Ayağın altına türaptır yüzüm
Kırıktır perdesi, çalmıyor sazım:
Sazlar düzen tutmaz, teller perişan!..

Bu harikulâde güzel şiir üstüne ne söylenebilir? Her «perişan» dedikçe, değerli şairle birlikte, insanımızın yüreği parça parça olmuş görünmüyor mu, parça parça olduğu anlaşılıyor mu?...

İlk bakışta yalnız «sevgiliye hitap» zannettiğimiz bir parçada, biraz daha dikkatle okur, biraz daha üzerine eğilirsek çok şeyler bulmak mümkün olacaktır. Karacaoğlan'ın şiiri, millî olduğu kadar beşerî değil midir?.

Şiirin her hangi bir dalında, halk şairi, millî olduğu nisbette beşerîdir. Gevherî'nin, bir başka şair tarafından da tanzir edilen, şu küçük şiirindeki beşerîlik, şairinin ustalığı kadar besbelli:

Suna boylu, elâ gözlüm
Seni kandan sakınırım.
Kandan değil hey efendim
Seni candan sakınırım.

O yana, bu yana bakma
Beni ateşlere yakma
Elini koynuna sokma
Seni senden sakınırım!

Gevherî der ben bir merdim
Yüreğimden çıkmaz derdim
Sen bir kuzu, ben bir kurdum
Seni benden sakınırım.

Gevherî'nin «kiskançlık» üzerine söylediği bu çok güzel şiirde öyle bir beşerîlik var ki... Hele,

Elini koynuna sokmak
Seni senden sakınırım

demesi!.. Eller ki insan bedeni üzerinde sonsuz hürriyete sâhiptir. Şair o eşsiz «güzel»in ellerini bile bağlamak istiyor. Sonra

Sen bir kuzu, ben bir kurdum
Seni benden sakırım

mısrâlarıyla ebedî güzelliğin dokunulunca bozulacağını, nihayet «insan» olduğunu ve plâtonik aşkın ulvîliğini kısa ve özlü, ne açık, ne güzel anlatıyor!

Bir başka örnek daha okuyalım. Türküsünü dinlediğimiz «Elif Elif diye» şiirinde Karacaoğlan, eski alfabe­deki (elif)i düşünerek, sevgilisi «Elif» kızı anlatmağa çalışır. Sanki bütün tabiat, yani: Yeşil başlı ördek suda yüzdükçe elif çizer; ince­kten bir kar yağar, yağdıkça elif elif tozar...

Bizim halk şiirimiz; halk felsefesinin, halk konuşmasının ifadesidir: Gönül açan güzelleme­ler, insan yüreğini hoplatan yiğitlemeler, gözyaşartan ağıtlar, iç burkan türküler, halk düşüncesini kendiliğinden işleyen ve halk muhayyelesini genişleten masallar...

Bu küçük, bu kısa yazıda bizim halk şiirinin daha çok inleyen tarafını göstermek istedik, yalnız inleyen ve ağlayan tarafını..

Sivasın gür halk şairlerinden **Deliktaşlı Ruhsatı'nın** son olarak alacağım şiiri ile bizim halk şiirinin, milletimizin ıstı­rabını, Anadolu­nun yüzlerce yıldanberi süren onulmaz yarasını; kâh felek de-

yin, kâh hayat... Ne dersiniz deyin, bu şiirde buluyoruz:

Belâ babında nasibim
Bol eyledin, sabreyledim,
Kaç yüzyıl el kapısında
Kul eyledin, sabreyledim.

Tufan estirdin başımda
Halâvet yoktur aşımda
Kızlarımı genç yaşında
Dul eyledin, sabreyledim.

Uzak eyledin dostumu
Ateşe verdin üstümü
Kendine soyup postumu
Şal eyledin, sabreyledim.

Tanıtamadım haddimi
Pul ettin altın adımı
Bükütüp elif kaddimi
Dal eyledin, sabreyledim.

Gözümün gevherin döktün
Yay gibi belimi bük­tün
Nice bin haddeden çektin
Tel eyledin, sabreyledim...

Inleyen halk; ona en vefalı yar ve dil olan halk şiirinde böyle «sabreyliyor»!...

Okurlarımızı, başka birşey demeden bu şiir üzerinde bırakmak isterim.

SIFIR'IN VEHMI

Sıfır son şaheserinin 58 inci sayfasında («Üç Telli Saz Şairine Üç Telli Saz» dan cevap) adı acaip şiirinde(!):

.....
Tellerimde inleyen

.....
Her telimde bin kalbin hicranı sızlar

.....
Tellerimdeki her ses

.....
Eğer benim tellerimde inleyen bülbül hasta vasa
.....

gibi mütemadiyen tel inletmekten bahsetmişse, 66 ncı sayfada da tanık İsmet Rasin Tümmüne öğüt verirken «.....hassas ruhunun tellerini söyleten bir edip, bir şair olarak memleketin şereflerinden birisi olur» demektedir. Acaba Sıfır memleketin şereflerinden birisi olduğu vehminde midir?

Sıfırın Mantığı

Sıfır vesikalı kitabında «Dâvanın yüzde doksansekiz müdafaa tanıkları Kenan Önerin avukathgını aldığı Irkçılar - Turancılar dâvasının sanıklarıdır.» (s. 21) demektedir. Müdafaa tanıkları 21 kişi olduğuna göre acaba bunların yüzde doksansekizini nasıl hesaplamaktadır. Kaldı ki, 21 tanığın 6 tanesi Irkçılık - Turancılık adı verilen dâvâda sanık olmamışlardır.

Memleket namına ne acıdır ki, bu yalan ve yanlış yumaklarını birbirine dolayarak kördüğüm eden adamın yazdığı Mantık kitabı yıllarca liselerde okutturulmuştur.

B İ L M E C E

Aşağıdaki şiirde nokta ile gösterilen yerleri doğru olarak doldurup 15 Kasım tarihine kadar gönderenler arasında ad çekme ile 10 kişiye der­gimizin bir yıllık aboneli armağan edilecektir.

Kancıkça birecessüs, mağşuş bir tahassüs,
Aksanlı bir konuşma, masraflı bir telebbüs,
Zannetme ilm ilerler, ünvan olursa bir süs,
Dün züppe bir asistan, hak şimdi ordinaryüs.

Darülşifayı ilmin mecnunu bî menendi
Meşgul-i kâh ü sâit Efendi.

ŞEVKET AZİZ KANSU

Yakanı Bırakmayacağız!..

Üniversite tahkikatı mâhut kumpanyanın hazırladığı neticeyi —fakat kendi aleyhinde en açık bir senet olarak— verdi. En kat'î raporlara, emniyet ve mahkeme dosyalarına, çürütülememiş şahadetlere, resmî beyanata rağmen menfi unsurların tasfiyesi bir Büyük Millet Meclisi meselesi haline getirildi. Bir kere daha anlıyoruz ki: Devlet yayınlarını Nâzım Hikmet ve yoldaşlarına arpalık yapan, Enstitüleri manevî inhilâle mahkûm edecek şekilde şark kurnazlığının her türlüüne başvuran riya ve entrika şampiyonları perde gerisi mârifetlerine nihayet vermemişlerdir. Acı hakikat çirliçiplak ortada duruyor. Üniversite muhtariyeti; milliyetçiliği zindana, milliyet düşmanlığını maroken koltuklara lâyük gören bir kliğin menfaatlarını kurtarmak isteyen malûm şebekenin silâhı olmuştur. Evvelce yazdığımız gibi «Gözler politika puslasında, kulaklar şimal rüzgârının fısıltısında, hareketler hesaplanarak» beklenen yakın mucize başgöstermeyince, bâzi hüsnüniyetler istismar edilerek meseleyi oradan oraya havale edip ne olur ne olmaz biraz daha sürüklendirmek ümidine sapıldı zannındayız. Alınan karar; millî irade kal'asını içinden vurmak hayaliyle avunuların ister istemez boyun eğdikleri bir çâreyi andırıyor. Muhtariyet dâvası güden ilim âlemimiz, birkaç kızıl yobaza kıyamamak yüzünden muhtariyet prensibinin inkâr olunmasına bilemeyiz nasıl göz yumacaktır? Bu fikrî ve iradî tenakuzları tevil etmeğe bütün bir Şevket Aziz demagojisi bile kâfi gelemez. Ankara Üniversitesi yıldönümünde rektörün üst perdeden savurduğu lâflar varılan neticeyi bir nevi zafer yerine koyan mânası ile başlıbaşına bir vesikadır.

Çünkü Şevket Aziz Kansunun «Üniversiteler kanununun yürürlüğe girişinin ve Ankara Üniversitesinin kuruluş yıldönümü» münasebetiyle demagojiden yana üstadı Hasan Âli Yücele rekabet edercesine sarfettiği gayretler birşeye yaramamıştır. Ne olursa olsun neticeyi tabii saymalıyız. Şüpheli bilgisi ve bilinmesi kolay ülküsü ile mükemmel bir pedan örneği olan eski Aydınlik yazarı kendi mâzisine, nümâyışten ibaret ilmîne nedâmet edip îman tâzelemedikçe dostlarını nasıl suçlandırabilirdi? Fakülte disiplin talimatnamesi-

nin 6. maddesini komünist yordakçılara tatbik etmek lüzumunu takdir edemeyecek derecede hafıza, idrak, muhakeme, kıyas, insaf zaafı gösteren Şevket Azizin, komünist Sabahattin Aliyi tokatlayan bir talebeye tatbik etmek fırsatı çıkar çıkmaz kaplan kesilmesi meşhur hüsnüniyetinin yaman bir delilidir. Hasan Âli - Fatay mihverine Şevket Azizin eklenmesiyle hâsıl olan üçgen, bu sonuncusunun «Aydınlık» paçavrasına bürünerek vaktiyle Nâzım Hikmet, Sadrettin Celâl, Vedât Nedim, Şefik Hüsnülerle teşkil ettiği bolşevik çokgenini hatırlatıyor. Aradan yıllar geçmiş, fakat ne ruhun ve ne dilin mâhiyeti değişmemiştir. Şevket Aziz Aydınlik'taki hezeyanlarını, Fatayın başyazarlık ettiği gazetede çocukluk günahı ve felsefî dehası (!?!) hesabına yutturmağa yeltendi. Bu mantık ve şuur keşmekeşliğinin izahını istedik; sahte azamet numarası yaparak aczini maskeleyeğe yeltendi. Şevket Azizde devekuşu mârifetlerine şahit olmak bizi şaşırtmıyor. Birincisi malûm: Başını kuma sokmakla kendi körlüğünün başkalarına da geçeceği vehmi! İkincisini de hatırlatalım: Hani, devekuşuna ne olduğunu sormuşlar, «kaçmak icabedince deve, koşmak icabedince kuş» demiş! Şevket Aziz de mesuliyetten kurtulmak isteyince filozofluk, felsefî (!!!) hezeyanlarının hesabı sorulunca çocukluk taşıyor. Aldandığı nokta bu şuur ve mantık hercümercinde herkesi kendisine iştirak ettirebileceğini ummasıdır. Başını kuma sokmak gafletinin parlak misâli!

Fakat biz yakasını bırakmıyacağız. Pravda gazetesi gibi her sayısının başında komünist beyanamesinin «Bütün dünya işçileri birleşiniz!» parolasını veren kızıl Aydınlik dekoruyla Çamlıca sırtlarında Marksist orta oyununa çıkan âlim taslağı; adının yanına «doktor» ünvanını koymuştur. Aydınlikın teşrinisâni 1923 tarihli 19 sayısında yayınladığı hezeyanların altında yine mâhut «doktor» ünvanı vardır. Bu filozof bozuntusu o tarihte ne çocuk, ne bedbin olamazdı. Yani ölüm dirim savaşı sıralarındaki ihanetini, bir rivayete göre kendisini tecrithaneye kapattırılmış olan benlik buhranına bağışlamak istese bile (4 teşrinisâni 1923) tarihli makalesi için bu mâzereti tekarralayamaz. O tarihte emsalsiz bir zafer milleti-

İcab-ı hâle vâkıf olan ehl-i dikkatiz

Yok kimseden zamanede hiç içtinabımız

NAMİK KEMAL

mizin vakur alını parlatmış, cumhuriyet kurulmuştu. Doktor Şevket Aziz adlı bolşevik yardımcısı ise millî zafer ve rejime karşı Lenin ihtilâlinin şakşakçılığını yapmıştır. Tarihe dikkat ediniz. Rus inkilâbına tahsis edilmiş olan Aydınlık sayısı 29 teğrinievvel 1923 inkilâbının üstüne gelmiştir ve doktor Şevket Aziz, «Lenin, Moskova» diye üren gürüha cezbe ile karışmaktadır. Bu kötü konserin aranağmesi olan dil, fikir, mâna, ruh, yürek bozukluğu ve bozgunculuğu vesikasını işte dercediyoruz:

Yaşamak Arzusu

I

«Hayat» mefhumu bir bakıma göre, tabiat sahasında, inkişaf ve tekâmül eden, yaşayan, ölen varlıkların bize verdikleri mîtibalardan doğuyor.

Lâkin bu mahdut ve mahsus hâdiseler sahasından fikrimizi umumiyete yükseltirsek, «Hayat» mahdut bir çerçevede içinde kalan hâdiselerin, vakıaları değil, fakat kâinatın ve âlemin ifade eden en küll bir mefhumdur.

Çünkü bu asrın müsbet ilim dünyasında vardığı ve gös-
tirdiği en açık neşice «gayri uzvî âlem ile, uzvî âlem arasında hiçbir uçurum olmadığı ve cansızdan canlıya tedrici bir tekâmülle erişildiği» dir.

Ve eğer âdî mânası ile biz «hayat» vasıflarını uzvî dünyada mütecelli görüyorsak ve «hayat» mefhumundan uzvî dünyadaki tecellileri anlıyorsak, bu dediğimiz gibi, fikrimizin mahdut vakıalar ve hâdiseler sahasında çalışmasından doğuyor (1).

Halbuki, görüşünüzü genişletir ve bir ilmin dar ufkundan değil, ilimlerin geniş ufkundan bakarsak, hayat denilen şeyin bütün kâinatı kucakladığını görürüz. Yıldızlardan, nebâtlar dünyasından, hayvanlar ve beşer dünyasına kadar bu kahir muazzam kudretin akışı, baştan aşağıya yaşıyor...

Şuurlu varlıklar hayatı «yaşamak arzusu» şeklinde duyuyor.

— Yağmurlu birgün yolda yürürken, yanımda bir inilti işittim:

— Bu göğsü bağı açık ve her tarafından yağları erimiş silleriyle, çirkin iskeletini gösteren bir fakirdi...

Yalnız, kupağın ellerini bana uzatırken ve kenarları mor, çukura batmış iki muzlim gözleriyle bakarken yaşadığına hükmettim. Oh, bu zavallı adamın inleyişinde ve sonra o iki muzlim gözlerinin tâ içerlerinde esiri olduğu şeyi okumuştum. Hâlâ yaşamak istiyordu! Onun âciz, sıksa iniltisini hayata nefret değil, fakat en gizli, en iptidai ve en korkak bir şekilde «hayat» a istiyak gibi duymuştum. Yaşamak istiyordu!

II

Ana hatları ile, asıl söylemek istediğim meseleye dair, bu eseri çizdikten sonra «yaşamak arzusu» görüşü ile içtimaî dâvaya bakacağım: «Cemiyet» lerin bünyesini, tarihî maddiyetçiliğin kazımacısı olan Karl Marx ve bütün diğer Marksist ve ilmi sosyalizm mensupları ile şöyle ayırıyoruz: Müstehlik sınıf — ezen sınıf

(1) Hayatîyat âlimi (Felix Le Dantec) bilhassa böyle düşünür. «Hayat vasfı ancak yeyip içen ve yediği, içtiği mevadî kendi uzviyetine temsil eden varlıklara şâmindir.

Müstakil sınıf — ezilen sınıf (proletarya).

Bugünkü medeniyet denilince de soğuk çıplaklığı ile sınıf ziddiyetlerini yaşayan ve yaşatan kapitalist cemiyetleri görüyoruz. Marksist mütefekkirler, sosyalizm mübeşşirleri bu iki sınıf arasındaki farkları iktisadî prensipler, âmillikle izah ederler. «İlim» ufkundan hareket ederek onlara göre bir «vakıa» olan bu karışık cemiyet dünyasını gezdikten sonra bugünkü cemiyet nizamı denilen şeyin temellerini, âmillerini bulurlar. Ve yine aynı ufka dönerler. Ve onlar bu bitaraf seyirde bugünkü cemiyet nizamını âmillerini soğukkanlılıkla birer, birer tetkik ettikleri vakit, bu nizamın şüphesiz ezilen eksatriyetin yâni dünya proletaryasının lehine olarak kurulmuş olduğunu görürler. Ve ovakit bütün bu mütefekkirlerin, mübeşşirlerin cemiyet ve insanîyet mefkûresi namına yükselen ilk ve son seslerini işitiriz:

İnsanların ve milletlerin yekdiğerleriyle münasebetlerini kardeşçe düzeltmeleri ve bütün kabiliyetli insanların maddî ve iktisadî farklar olmadan sakin ve insanca yaşamaları için —bütün kudretlerini hakiki gürbüz bir medeniyetin «cisim ve ruhu!» uğruna dökülebilmeleri için— cemiyet nizamı değişmelidir. Filhakika tarihi ve iktisadî dünyada hareket ederek cemiyetlerin tarihi hakkında ilmi ve sarsılmaz müsbet bir kanaata gelip dayanan mütefekkirlerin «cemiyet nizamı değişmelidir.» dâva ve düsturuna —şüphesiz proletaryaya hedef ittihaz ederek— yaşayan ve yaşamak isteyen «hayat» dünyasında da eklenip kavuşuluyor.

Cemiyetlerin bünyesini tetkikten doğan bu dâva «yaşayan hayat» ın bünyesinden fıskıran kudretle bir kere daha hak kazanıyor!..

— İnsanlar yaşamak istiyor... Yollarda sürünen, dilenen insanlar... Gece, gündüz cemiyetin muayyen vazifelerini, müsterek hayatını ve müsterek imranı doğurmak ve yaşatmak için, yorulan, didinen bütün insanlar yaşamak istiyor.

Lâkin «yaşamak arzusu» insanları, grizelerine esir «hayvan» cemiyetlerinde gördüğümüz «yaşamak için hayvanî bir mücadele» ye sürüklemeyen, —bugünün mütefekkirleri bunu diliyor. Artık, aklının işi ile sevki tabîsinin her an kendine âmir olmak isteyen tavrına sed çeken insan topraklara kan akıtan ve sızdıran muharebelerin, hayvanî bunu özlüyor. Tarihi devirlerde bize kadar gelen ve fakirli-mücadelelerin âleti olmayacaktır. —Bugünün düşünenleri bunu özlüyor. Tarihi devirlerde bize kadar gelen ve fakirliğin, yoksulluğun, sefaletin semavî huzur ve sükûn ile ödeneceğini kulaklara ve gönüllere fısıldayan «dîn» ler bu derin ve küllî ihtiyacı ancak insanlara «kör ve sağır» imanlarına dayanarak teskin etmek istiyorlardı!..

Asrımız «kör ve sağır» iman asrı değildir. İnsanlar, yaşamak arzusunun esirliğini ve zincirini sefaletle, sürünmekle değil, fakat, «insan» olarak taşımaktadırlar.

Yaşamak ihtiyacı bizi doğan, taşın, yarılan hayata çağırıyor... Fakat, hayata şuurlu insan, gözleri nursuz, vücudu dermansız, kalbi sönük, dimağı boş koşamaz. Ohalde bütün insanların hür ve kardeş insanca yaşayacakları yeni bir «cemiyet» e doğru!..

4 Teğrinisani 1923
Küçük Çamlıca
Dr. Şevket Aziz

Doktor Şevket Aziz, bu sicilli Aydınlık yazarı, komünizm alanında nasıl bir kıdem sahibi olursa olsun yukardaki satırlarla ilim, felsefe, insanlık adına ne muazzam ve payansız bir hiç olduğunu bundan daha iyi teşhir edemezdi. İfade; gramer, fikir, bilgi sefaletinin en tipik örneğidir. Hayat,

canlılar ve cansızlar, içtimâî düzen, adalet, insanlık, din, iman, ilim namına bukadar ahmakça ve yavan palavralar, tahsil kifayetsizliği, materyalist felsefe, benlik buhranı ve libido ile de mâzur gösterilemez. Şevket Azizin burnu üstündeki gözlüğü kör kandil gibi titreterek ve elindeki kâğıtlara gözlerini dikerek verdiği ders, konferans facialarına şahit olanlar 1923 ile 1947 arasında hiçbir tekâmül başaramamış olduğunu itiraf edeceklerdir: Aynı boş gurur, aynı martaval iptilâsı, aynı «işkembe-i kübra» nazariyatı, aynı ağızdan kapma, kulaktan dolma edebiyat (!) ve bunları hiçbir mantıkî bağlılık gözetmeksizin, hep aynı Fransızca kelimelerle allayıp pullayarak sağa sola saçmak humması! 1947 - 1948 ders yılı açış nutku Fransızca lûgatlara birkaç Lâtince terim katmak hevesine tutulduğunu gösteriyor. Doğru dürüst Fransızca bir reçete yazacağından bile şüphe ettiğimiz bu Ord. Prof. Dr. un yeni merakı ondaki şifasız tafrafuruşluğun yeni ve parlak bir delilidir.

Yayınladığımız şaheser hezeyannamenin ve hertarafını satır satır dolaşmak sütunlarımızın yükünü lüzumundan fazla artıracığı gibi, belki o-

Rektör Kansu'nun Üniversitenin açılış merasimindeki Siyasi demeci!

Rektör Kansu, Üniversitenin açılış merasiminde nezleli sesiyle bir saat kulakları tırmaldıktan sonra kendisine hiç yakışmayan bir kahraman pozu takınarak, «Fikir atom bombasıyla yok edilemez. Ama atom bombasını fikir yok edebilir.» hikmetini savurdu, biraz sonra Üniversitenin akademik hürlüğüne sınımsız bağlı olduğunu söyledi.

İyi ama, diyeceksiniz, Üniversitenin açılış merasiminde Molotof veya eski Marko Paşa ağızıyla atom bombasına hücumun ve akademik hürlükle bunun ne ilgisi var? Bunu biz de merak ettik. Neyse ki şifre mütehasısı bir dostumuz imdada yetişti. İşin açıkcası şu imiş: «Bu sözler, ilk nazarda görüldüğü gibi mânasız ve münasebetsiz değildir. Burada; Atom bombasıyla Amerika, fikir ile de ileri fikir (!) olan komünizm ve onu temsil eden Rusya ifade edilmiş; çok kurnazca «Amerika'ya arka dayayarak komünizme cephe almak ve Rusya'ya kafa tutmak boştur. Kapitalist Amerika, komünizmi söndüremeyecek, fakat Rusya kapitalizmi ezecektir.» demek istenmiştir. Esasen atom bombasından kimlerin fazla göcündüğü malûmdur.»

Bu hayret verici aydınlatmaya tek kelime ilâve etmiyor ve işi okuyucularımızın takdirine bırakıyoruz.

Sonra, bu «akademik hürlük» ün bir kaç ko-

kyucularımızın sabrını da tüketecektir. Fakat Şevket Azize kapıyı açık bırakıyoruz. Eğer ne çocukluğa, ne sinir bozukluğuna, ne de doktorluğa bağışlatamayacağı hezeyanlarını ilim ve felsefeye maletmek cesaretini hâlâ taşıyorsa açıkça söylesin. Yayınladığımız martavallarından başlayarak Aydınlıktaki bütün herzelerini ilmi, mantıkî, millî, insani, edebî sefaleti ile teşhir edebiliriz. Bu pedantizmi makalelerinde, konferanslarında ve «eser» diye «Ankara Üniversitesi Yayınları» arasında bastırıldığı nutuklarında nasıl sayıklamağa devam ettiğini birer birer ortaya koymağa hazırız.

Doktor Şevke: Aziz açık bıraktığımız kapıdan girmeğe cesaret edemezse dürüstlük ve samimiyetini ispat edecek tek çareden faydalanabilir: Üniversitenin başına kalmağa hiçbir surette lâyık olmadığını artık kabul ederek istifa etmek elindedir. Ne birini ne de ötekini yapamazsa mütarekedenberi vazife edindiği işe herşeye rağmen sadık kaldığını ispat etmiş olacağı için gene bize hak kazandırmış olacaktır.

KÜR ŞAD

Şevket Azizin Keşfi (!)

Hatırlar mısınız bilmem; vaktiyle yo-yo modası, karyola modası, çarliston modası gibi bir de (Eti) modası çıkmıştı. Ortalıkta bir «dolikosefal - brakisefal, üstün ırk, Trak-vrak» gürültüsüdür gidiyordu. Büyük merasimlerle Etiler, Türklerin cediti olarak ilân edildi. Hoşa gidecek olanı söylemeği en büyük prensip edinmiş olanların gayretkeşliği ile bankalara, sokaklara, köylere derhal «Eti» ismi verildi, «Eti» li kelimeler en mutena uydurma soyadları arasında kapışıldı.

«Eti» modasının tutkunlarından biri de şimdi Ankara Üniversitesinin Rektörlük sandalyasını işgal eden eski «Aydınlık» çı Şevket Aziz idi. Zavalı, bir yere ~~bu~~ adını verebilmek için kıvranıyordu. Allahın lûtfu mu, cezası mı bilinmez, Ankara - Baraj yolu üzerindeki «Kağnı Yokuşu» denen mahalli hafretmek dolayısıyla göze girmek fırsatı çıktı. Tanınan ettiğiniz gibi Kağnı Yokuşunun adı hemen «Eti Yokuşu» na çevrildi.

Fakat... Şevket Aziz için ne hâzindir ki kazı sonunda Eti çukuru ait tek parça ele geçmedi.

İşte Ansiklopedia Britanica'ya kâşif olarak geçmekle öğünen Bay Ord. Prof. un bizim bildiğimiz keşfi (!)

münist yobazın kalkanı olduğu aşıkâr iken son derece çekingen olan Şevket Aziz'in B.M.M. de ağladığını unutup kaplan kesilivermesi de bize çok mânalı gösteriyor.

Bakalım devrân ne gösterecek?

Sıfır Meselesi Mahkemede

Hasan Âli Türk Milletine ve Atatürke Hakaretmi Ediyor

YILMAZOĞLU

«Secaat arzederken.....»

Hasan Âlinin Ulus Basımevinde bastırıldığı «Dâvam» ı gelecek Türk nesillerinin ibretle okuyacakları bir mugalâta şâheseri- dir. Hakkı teslim etmek için hemen söyliyelim ki şimdiye kadar şuradan buradan, yarım yamalak çırpıştırıp yayınladığı karalamalar yanında «Dâvam», kafasına, seciyesine en uygun, en karakteristik olanıdır. Zâten gelecek Türk nesillerinin ibret gözüne

çarpmasını sağlayacak tarafı da, bütün tenakuzlarına çarpık çurpuk kıyaslarına rağmen bu orijinalliğidir. «Merkum Bakan» ın gelecek nesillerin hafızasına girmek merakı bu suretle tatmin edilmiş olursa çok görmeyiz. Herkes cibilliyet ve kabiliyetine göre tarihe girer. Zemzem kuyusuna küçük aptest bozarak tarihe girenler de olmuştur. Hasan Âli ise Türk milletine ve Atatürk'e sövmeye yeltenerek aynı yolu tutmuşsa netice değişmez. Öyle de böyle de muradına erecektir.

Zâten tarihe girmezden önce kaç renge girdi çıktı. Yolu Mevlevîliğe uğradı; dönmeğe idman etti. Şairliğe özendi; Rıza Tevfîğin arkasında çömezlik etti. Tekke nefeslerine imrendi; nefes edeyim derken alınına kadar islendi. Ahmet Haşimi taklit etmek sevdâsına tutuldu; rahmetli üstâdın mısralarından hoyratça koparılmış birkaç kelime ile ahşap sesler çıkardı. Tercümeçiliğe yeltendi; hazmedemediği mânâların geçirtisi ile fikir havasını bozdu. Makaleçiliğe kalkıştı; güdük fikirlere hödük teşbihler kattı. Yıllardanberi lise öğrencilerinin kese ve dimağlarını haraca kesen bir Mantık kitabıyla tavuk pazarı şairliğine uygun felsefi ibâreler kekeledi. Fâat sıfırlık sıkıntısından bir türlü kurtulamadı. Bu sıkıntısını büyük bir ruh mütehassısına itiraf edince boş atıp dolu tuttu. Kelepirden tedârik edilmiş melâmet hırkasına bürünerek meclis kapısından daldı. Dil Kurumuna kuruldu, kolbaşılık etti. Ötekinin berikinin koluna girdi, filolog geçindi. Edebiyat, felsefe, nefes,

SORUYORUZ:

Bay Sıfır,

Mantık ve riyaziye kaidelerine göre, sıfır her sayıya nisbetle sıfırdır. Fakat siz bu kaidelerin dışına çıkarak ortaya çok kuvvetli bir tez attınız. İtiraf edelim ki biz «nâciz Sıfır» ın «haylice ağır basan bir rakam» olmasına akıl erdiremedik. Onun için halledemediğimiz bir meseleyi size soruyoruz: İnönünün yanında kaçsınız?

CEVAP VEREBİLİR MİSİNİZ ?

kafes, kolbaşı, kolcubaşı, bütün bunlar sırası ile politika plâtförmünde sıçrama tahtaları oldular. Sürmeli bakışlarını süze süze Bakanlık sandalyasına aşyerd. Nihayet muradına erdi. Artık mest, derken sermest oldu, baltasını kürsüye, radyoya, tutturabildiği her yere astı. Kaynana zırlıtısını ney nâğmesi diye sattı, vecize yumurtulamak merakı ile ortalığı boş kabak tıngirtılarına boğdu. Nutuk kılık-

lı tekerlemelerle kulak tırmaladı. Gitgide sermestlikten bedmestliğe geçti. Etrafına toplanan gogoycu tayfasıyla devran sürerken ikbâl afyonu beynine vurdu, dalgaya tutuldu. Büyüyen burnunu transatlantiklerin yanaştığı modern bir rıhtım sandı. İlmi filme, filmi ilime benzetmekle kalmadı. Kısbet giymeğe heveslendi. Orta oyundaki kavuklu rolünün er meydanında Mareşal ile peşrev yapmağa yetemiyeceğini düşünemediği gibi pehlivan peşrevinin, gümüşlü de olsa zurna peşrevine kıyaslanamayacağını da akıl edemedi. Bu sefer de kurtulacağını sanarken İzmirde ikbal afyonunu patlattı. Ver elini, kır belini nağmeleri şerefine soluğu mahkeme salonunda aldı. Molière olamadı ama, Molière'in dâvâcılarına taş çıkardı. Ve özü sözü kendisine uygun bir şâheser ortaya koydu.

Kür Şad sütunlarının; her sayfası hatta her satırı boyunca bir çam deviren bu şâheseri yontmağa elverişli bir genişlikte olmaması teessüf edilecek bir çâresizliktir. Çünkü gelecek nesillerin selâmeti nâmına bu müdafaa ve taarruz karalamasını bir mantık ve ahlâk otopsisine tâbi tutmak zarûret hükmüne girmiştir. Hasan Alinin şâheseri mânevî bir karantinaya konularak günlerce etüvden geçirilmedikçe dimağları zehirliyebilir. Şimdilik biz bu tenakuzlar mecmuasından kendisinin karakter ve cibilliyetini en parlak şekilde seçtiren-

cek olan fıkrasını büyük Türk milletine ve Atatürk'e karşı savurduğu hezeyan vesikasını teşrih ediyoruz:

*
**

Dördüncü sayfanın sonlarına doğru: «Söylenilen o (sıfır) —evet— Atatürk'e nisbetle (ben)im. Fakat dikkat buyurulsun ki, benim sıfırlığım, Atatürk'e nisbetledir. Kendini mühim kemiyet sayan öyle insanlar bulunabilir ki, bu nâciz sıfır, onlara nazaran haylice ağır basan bir rakam olur.»

Bu satırlardaki muhakeme acibesine hayretten donakalmadan temas edebileceğimizi iddia edemeyiz. Hasan Alinin edebiyat duygusu itibariyle orta tahsil zevkinden mahrum olduğuna hükmetmek, zihniyetindeki yavanlığı ifade etmeye yetişmeyecektir. Onu hakiki mahiyetiyle tarif etmek için bu yaldızlı ~~satırların~~ altında sırttan sinsî demagojiyi açığa çıkarmalıdır. Asil bir milletin tarihi şan ve şerefi ile o millere lâyık kahramanlar, Hasan Alilerin yaldızlı iltifatlarına muhtaç olmayan, insanî değer ve haysiyetleri, tabii ölçüleriyle tebci edilmelidir. ~~Hakiki~~ büyüklük sıfırlığını itiraf etmiş olan için yayık ağızla gevelediği methiyelerden ancak rahatsız olabilir. Fatih Mehmetle dilenci dervişinin hikâyesini hatırlatalım: İstanbulun fethinden sonra bir gün Fatih Mehmet gezintiye çıkmış, maiyetiyle bir yerde dinlenirken kendisini metheden bir sestem rahatsız olmuş; susturulmasını emretmiş. Umduğu caizeye kavuşamayacağını anlıyan derviş kılıklı bir şair taslağı hükümdara yaklaşarak, «Benim nâciz dilimle efendimizi ögmekten başka suçum yoktur.» demiş. Padişah da sükûnetle «Fatih de bahsedilen büyüklükte bir kimse ise senin gibilerin dilenci ağızıyla yapacakları methiyeye ihtiyacı yoktur.» cevabını vermiş!

Sıfırın felsefede ~~ne~~ mânâyâ geldiğini anlamış değiliz. Bu işi erbab ~~bir~~ bırakıyoruz. Fakat felsefe Hasan Alilerin ayağa ~~çüşürdükleri~~ şekilde adı bir safsata vasıtası değil de ciddi bir ilim işi ise matematikteki sıfır ~~mefhumunu~~ yerinde kullanmağa mecburdur. Matematikte sıfır kendisinde hiç bir kıymet olmayan hiçlik mefhumudur. O halde Hasan Alinin sıfırlığı Atatürk'e nisbetle ~~teğil~~, bütün kıymetlere nisbetle ~~in~~ edilebilir. Sıfır sıfırdır, «Nâciz sıfır» sözü ~~bas~~ ve saçma bir lâftır. Hiçin ağır basan bir rakam ~~çalışması~~ da bahis konusu olamaz.

Eğer Hasan Ali ~~sıfır~~ ve sıfırlığı fânî bir varlığın fânî olmayan bir varlığa nisbeti saymışsa kelime ile oynamış demektir. Çünkü Atatürk da imâ fânî olduğunu ~~çalışarak~~ yaşamış, ne firavunlar gibi Allahlık, ne ~~de~~ halifeler gibi Zillullahlık dâvâsına kalkışmamıştır. Türk tarih ve gelenekle-

rinde devlet reislerini Allahlaştıran milleti ve fertleri sıfır saydıran bir kaideye tesadüf edilemez. Bu hakikati en iyi bilenlerden biri de Atatürk'tür. «Ne mutîu Türküm diyene!» vecizesi Onundur. Bir Türkü «dünyaya bedel» tutan millî kıymet fikri onundur. Köylüyü «efendi» ilân eden yüksek demokrasi düsturu onundur. Milleti koyuna benzetip kendi arkasında sürüklemek isteyenlerin hiçbir iş başaramıyacaklarını söyleyen Odur. Saltanat üniforma ve nişanlarını, mütevazî bir halk çocuğu olmak ve halk uğrunda yaşamak şerefine o fedâ etmiştir. Herhangi bir fânî efendiye dayanarak yoklukta varlık tasarlamayı, uşaklıkta efendilik taslamayı, Türklük ve insanlık için yüzkarası olarak ilân etmiştir. Âdî benlik dâvâsını reddeden ve gururunu «mensup bulunmakla müftehir» olduğu Türk milletinde ve Türklükte arayan odur. Ve onun için Büyük Fâtihe derviş kılıklı sırnaşık şair bozuntusunun dua ve kasidesi nasıl lüzumsuzsa kendisini hem «sıfır» hem de «haylice ağır basan bir rakam» sayan «merkum bakan» ın Atatürk'ün büyüklüğü üzerine ettiği lâübâlilik de o kadar saçma bir herzevekilliktir!

Mustafa Kemalın değeri, mümessili olduğu fertlerin tarihi ve şahsî değerleriyle açıklanabilir. Bir sıfırın kendisini «haylice ağır basan bir rakam» sayabileceği fertler topluluğuna timsal olmak Mustafa Kemale ne millî ne de insanî alanda hiçbir pâyeye kazandırmaz. Fakat şükürler olsun ki, Türk milletinin en mütevazî ferdi bile sıfırın çok üstünde maddî ve mânevî değerler taşıyor. Atatürk «Mensup olmakla müftehir» bulunduğu sevgili milletini küçültmek küçüklüğünden münezzehe olduğu gibi, herhangi bir Türk de büyüğünü değerlendirmek için firavunlaşırmağa tenezzül etmeyecek şekilde insanlık şuur ve değerleriyle mücehhezdir. Bu yüzdendir ki, Yücel'in post uğrunda yaptığı acayiplikleri tevil etmek maksadiyle Türk haysiyetine fırlattığı itham ancak tekrar sahibine iade olunabilir.

Sıfırın değersiz değerliliği iddiasındaki mantık ve bilgi bozukluğunu, Hasan Âlinin mâhut mantık kitabıyla mâlûm manzumelerinden daha çok ve daha iyi, derviş bozuntusu yapmacık tevazuu altında seçebiliriz. Fakat bu şüpheli tevazuun, safsatalarına şahit getirmeğe yeltendiği Allah imânı ve müslüman itikadı ile hiçbir ilgisi yoktur. İslâmîyette Allah itikadının temeli şeriksiz, benzersiz, doğmamış ve doğurmamış olmak inancıdır. Herhangi bir büyük adamın Allaha eşit tutulması üç ihtimalden birini düşündürebilir: ya fâniliğine bakılmıyarak düşülmüş bir mantık sefaletidir; yahut hakiki Allah inancından mahrum olmanın kolaylaştıracağı bir menfaat hilesi, şahsî politika şekavetidir; yahut da tarihi misaline Hz. Âli' bir

cek olan fıkrasını büyük Türk milletine ve Atatürk'e karşı savurduğu hezeyan vesikasını teşrih ediyoruz:

*
**

Dördüncü sayfanın sonlarına doğru: «Söylenilen o (sıfır) —evet— Atatürk'e nisbetle (ben)im. Fakat dikkat buyurulsun ki, benim sıfırlığım, Atatürk'e nisbetledir. Kendini mühim kemiyet sayan öyle insanlar bulunabilir ki, bu nâçiz sıfır, onlara nazaran haylice ağır basan bir rakam olur.»

Bu satırlardaki muhakeme acibesine hayretten donakalmadan temas edebileceğimizi iddia edemeyiz. Hasan Alinin edebiyat duygusu itibariyle orta tahsil zevkinden mahrum olduğuna hükmetmek, zihniyetindeki yavanlığı ifade etmeye yetişmeyecektir. Onu hakikî mahiyetiyle tarif etmek için bu yaldızlı satırların altında sırtan sinsî demagojiyi açığa çıkarmalıdır. Asil bir milletin tarihî şan ve şerefi ile o millete lâıyk kahramanlar, Hasan Alilerin yaldızlı iltifatlarına muhtaç olmayan, insanî değer ve haysiyetleri, tabîî ölçüleriyle tebci edilmelidir. Haqikî büyüklük sıfırlığını itiraf etmiş olan hiçbir yayık ağızla gevelediği methiyelerden ancak rahatsız olabilir. Fatih Mehmetle dilenci dervişinin hikâyesini hatırlatalım: İstanbul'un fethinden sonra bir gün Fatih Mehmet gezintiye çıkmış, maiyetiyle bir yerde dinlenirken kendisini metheden bir sestem rahatsız olmuş; susturulmasını emretmiş. Umduğu caizeye kavuşamayacağını anlıyan derviş kılıkli bir şair taslağı hükümdara yaklaşarak, «Benim nâçiz dilimle efendimizi ögmekten başka suçum yoktur.» demiş. Pağışah da sükünetle «Fatih de bahsedilen büyüklükte bir kimse ise senin gibilerin dilenci ağızıyla yapacakları methiyeye ihtiyacı yoktur.» cevabını vermiş!

Sıfırın felsefede ne mânâya geldiğini anlamış değiliz. Bu işi erbabına bırakıyoruz. Fakat felsefe Hasan Alilerin ayağa düşürdükleri şekilde adı bir safsata vasıtası değil de ciddî bir ilim işi ise matematikteki sıfır mefhumunu yerinde kullanmağa mecburdur. Matematikte sıfır kendisinde hiç bir kıymet olmayan hiçlik mefhumudur. O halde Hasan Alinin sıfırlığı Atatürk'e nisbetle değil, bütün kıymetlere nisbetle izah edilebilir. Sıfır sıfırdır, «Nâçiz sıfır» sözü boş ve saçma bir lâftır. Hiçin ağır basan bir rakam sayılması da bahis konusu olamaz.

Eğer Hasan Ali sıfır ve sıfırlığı fânî bir varlığın fânî olmayan bir varlığa nisbeti saymışsa kelime ile oynamış demektir. Çünkü Atatürk daima fânî olduğunu düşünerek yaşamış, ne firavunlar gibi Allahlık, ne de halifeler gibi Zillüllahlık dâvasına kalkışmamıştır. Türk tarih ve gelenekle-

rinde devlet reislerini Allahlaştırmak milleti ve fertleri sıfır saydıran bir kaideye tesadüf edilemez. Bu hakikati en iyi bilenlerden biri de Atatürk'tür. «Ne mutiu Türküm diyene!» vecizesi Onundur. Bir Türkü «dünyaya bedel» tutan millî kıymet fikri onundur. Köylüyü «efendi» ilân eden yüksek demokrasi düsturu onundur. Milleti koyuna benzetip kendi arkasında sürüklemek isteyenlerin hiçbir iş başaramıyacaklarını söyleyen Odur. Saltanat üniforma ve nişanlarını, mütevazî bir halk çocuğı olmak ve halk uğrunda yaşamak şerefine o fedâ etmiştir. Herhangi bir fânî efendiye dayanarak yoklukta varlık tasarlamayı, usaklıkta efendilik taslamayı, Türklük ve insanlık için yüzkarası olarak ilân etmiştir. Âdî benlik dâvasını reddeden ve gururunu «mensup bulunmakla müftehir» olduğu Türk milletinde ve Türklükte arayan odur. Ve onun için Büyük Fâtım derviş kılıkli sırnaşık şair bozuntusunun dua ve kasidesi nasıl lüzumsuzsa kendisini hem «sıfır» hem de «haylice ağır basan bir rakam» sayan «merhum bakan» ın Atatürk'ün büyüklüğü üzerine ettiği lâübâlilik de o kadar saçma bir herzeveliliktir!

Mustafa Kemalın değeri, mümessili olduğu fertlerin tarihî ve şahsî değerleriyle açıklanabilir. Bir sıfırın kendisini «haylice ağır basan bir rakam» sayabileceğı fertler topluluğuna timsal olmak Mustafa Kemale ne millî ne de insanî alanda hiçbir pâyeye kazandırmaz. Fakat şükürler olsun ki, Türk milletinin en mütevazî ferdi bile sıfırın çok üstünde maddî ve mânevî değerler taşıyor. Atatürk «Mensup olmakla müftehir» bulunduğu sevgili milletini küçültmek küçüklüğünden münezzehtir gibi, herhangi bir Türk de büyüğünü değerlendirmek için firavunlaştırmaya tenezzül etmeyecek şekilde insanlık şuur ve değerleriyle mücehhezdir. Bu yüzdendir ki, Yücel'in post uğrunda yaptığı acayıplıkları tevîl etmek ~~ma~~ adıyla Türk haysiyetine fırlattığı itham ancak ~~asrar~~ sahibine iade olunabilir.

Sıfırın değersiz değerliliğı iddâsındaki mantık ve bilgi bozukluğunu, Hasan Alinin mâhut mantık kitabıyla mâlûm manzumelerinden daha çok ve daha iyi, derviş bozuntusu ~~ma~~ tevazuu altında seçebiliriz. Fakat bu ~~ma~~ tevazuun, safsatalarına şahit getirmeğe yeltenen Allah imanı ve müslüman itikadı ile hiçbir ~~ma~~ yoktur. İslâmiyette Allah itikadının temeli ~~ma~~ksiz, benzersiz, doğmamış ve doğurmamış ~~ma~~ inancıdır. Herhangi bir büyük adamın Allah ~~ma~~ sit tutulması üç ihtimalden birini düşündürebilir: ya fâniliğine bakılmıyarak düşülmüş bir ~~ma~~ sefaletidir; yahut hakikî Allah inancından ~~ma~~ mahrum olmanın kolaylaştıracağı bir menfaat hilesi, şahsî politika şekavetidir; yahut da tarihî misaline Hz. Âli' bir

Yapılmadığı İddia Edilen İŞKENCE

Zulmü alkışlayamam, zâlimi asla sevemem
Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövemem
Üçbuçuk soysuzun ardında zağarlık yapamam
Hele hak nâmuna haksızlığa ölsem tapamam.
MEHMET AKİF

Milliyetçilik ve cumhuriyetçilikle tavsif edilmek istenilen bir rejime rağmen her ne sebeple olursa olsun işkence yapılmasına tahammül edilemez. Hele hürriyet, içtimai adâlet ve hakikat uğrunda mücadele ederek, istibdat, istismar ve her cins taassubu, bilhassa menfaat ve rüşvet taassubunu kaldırmak isteyenlere karşı işkence ve zulüm yöntemlerine sapılırsa ne kadar nefret ve takbih edilse az olur.

İrkçi, faşist lâkırdılarını kasten ve mesnetsiz olarak sarfedip vatandaşları millet nazarında küçültmek işleme gerek Moskova ve gerek kızıl Balkan kuklalarında olağan işler sayılır...

Türkçülere yapılan işkencelerden artık, akıl, vicdan ve insaf sahiplerinin şüphe edemeyecek kadar çokluk teskil ettiğini biliyoruz. Gönül çok arzu ederdi ki Sovyet N. K. V. D. ve Alman Gestapo işkencelerinin aziz vatanımızda katiiyen yeri olmasın...

Günlerce kanun ve vicdan dışı muamelelerle güneşsiz, aç, susuz bırakılan, daracık mahallerde tecrit edilen, tabutluklarda binlerce mumluk ampullerin ateşi altında tutulan veya falakalarla dövülen, küfürler, tahkirler çiftlerle yürütülen ve resmî tebliğlere uygun mürettep plânlara göre ifade almak isteğiyle yapılmış sorgu ve muamelelere rağmen, hürriyet, hakikat ve hak uğrunda Türklerin medeni, müreffeh ve olgun bir hayata kavuşmaları uğrunda işkencelerden yılmayan ve Türk- lük yolundan dönmeyen pervasız kardeşlerimizi sevgi

yahudi bozguncusu tarafından Allahlaştırılması vakasında tesadüf ettiğimiz bir ahlâk suikastı, cemiyetin mânevî ve ahlâkî seviyesini düşürmek için girişilmiş bir baltalama ve fesat çıkarma hareketidir. İkinci ihtimalin ufak örneğini, bazı filimlerde polis takibinden kurtulmak için bir başkasını kendisine kalkan edinerek kaçmağa çabalayan sefilin alçakça hilesinde, üçüncü ihtimalin modern çeşitlerini gündelikleşmiş Sovyet stratejisinin en bayağı tecellilerinde görüp duruyoruz.

*

**

Uzun sözün kısası; cer'ci yobaz kafasına uygun ham edebiyatla, hem de Allahı şahit tutarak Türk milletini sınırlar topluluğu ve Atatürkü sınırlar başbuğu derekesi indiren «Merkum bakan» in kelime oyunlarındaki mantık hercümerci bir iki haftadanberi tahammül edilmez bir hal almıştır.

ve övgü ile anarız. Ankara Asliye 3. Ceza Mâhkemesinden bütün Türkiyeye akseden ve bilâhare ilgililerden birisinin 14 Temmuz 1947 tarihli Cumhuriyet Gazetesindeki telâşlı ve mütenakız tekbibine karşı cevap veren cevap veren Hikmet Tanyu'nun işkence hakkındaki tamamlayıcı ve inandırıcı tafsilatı ihtiva eden beyanının bir kısmını aşağıda naklediyoruz:

Tanklığım sırasında 1944 yılının 3 ve 4 Temmuz günleri «Tabutluk» denilen elektrikli işkence mahallinde mâruz kaldığım muameleyi, yer, zaman ve şahıs zikriyle anlatmışım. Bu ifadeyi müteakip, mesele- nin tahkiki ve müsebbiplerin meydana çıkarılması için resmî bir makam tarafından, tahkikatın önceki sey- rinden hissedildiğine göre objektif bir mâhiyette faa- liyete geçilmiş bulunuyordu. Burada işkence hakkın- daki bu yeni inceleme kısmını tafsilâ ile arzedecek değilim.

İstanbulda Sanasaryan Hanındaki Emniyet Müdürlü- ğünün üst katında, nezarethane karşısında bulunan tabutlukta bizzat mkruz kaldığım ve başkalarına da neler yapıldığını yakinen bildiğim işkenceler hakkın- da yürütülen idşri ve inzibati bir inceleme sona erme- den, bir zğtın ceffal kalem ve ne'iceye dahi tesir et- mek gibi bir manevrayla, peşin bir hüküm neşredile- rek «Tabutluk» ve «İşkence» nin inkâr edilişi, Türki- Anayasasının 73 üncü maddesinin «İşkence, eziyet, zoralm ve angarya yasaktır.» metnini ve Türk Ceza

Hal böyle iken tutturulan mâhut terane, yani «su- baylıkla başlıyan, devlet kapısında ve millet yo- lunda otuz senelik hizmet» masalı, ancak hâtıra- larını canlandırmaktan âciz kurtlu beyinlilerle ih- tibaslarının sıkıntısından bunalmış sarsak yürek- lileri aldatılabilir. Fakat câhil bir derebeği şımarık- lığı ile bir aylık Londra seyahatini ağır maddî ve mânevî masraflara maletmiş bir sıfır benliği, uya- nık Türk aydınlarını ve Türk gençliğini yanıltamaz. Çanakkaile, Dumlupınar şehitlerinin emaneti ne sadık olan gençlik, birinci cihan harbinde Sua- diye talimgâhı erkânının gözüne girerek cephe ge- risinde kalmanın yolunu bulmuş namzet efendisi ile bir rivayete göre mütareke yıllarında yüzelli- lik politikacılara bağlanarak İstiklâl mücadelesine bigâne kalmış manzumecinin aynı kimse olduğu- nu unutamaz.

«Bir memlekette erbabi namus enaz namussuzlar kadar cesur olmazsa o memleket batır.»

İSMET PAŞA

Kanununun 243 üncü maddesinde yazılı «Mahkemeler ve meclisler reis ve âzâlarından ve sair hükümet memurlarından biri maznun bulunan kimselere cürümlerini söyletme için işkence ederse beş seneye kadar ağır hapis ve müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyet cezalarıyla mahkûm olur. Bunu maiyet memurları mafevkinde bulunan âmirlerinin emir ve teşvikiyle yapmış olsa dahi cezadan kurtulamaz. Âmirler cürümde fer'an zimedhal sayılır.» gibi hukuki mevzuatı bildiğim için «Emniyet Müdürlüğünde Tabutluk şeklinde her hangi bir işkence mahalli mevcut değildir» inkârını hayret etmeksizin ve acı bir gülümseyişle okudum. Cürümleri söyletme için dahi «İşkence» yi ağır şekilde cezalandıran kanun vazı ifadeyi müteakip sadist temayüllerle işkence yapılabileceğini tasavvur etmek istemiyecek ve böylece insanlık haysiyet ve onuruna lâıyk olduğu değeri verecek kadar insanî davranmıştır.

Binaenaleyh «Evet işkence vardır, yapılmıştır» diyebilme için itibarla nâsıl beklenebilir? Takdiri, düşünübilen dimağlara âittir.

1 — Emniyet Müdürünün sözleri tenakuz ve bilgi noksanlığıyla doludur. Zira «... Turancılık gibi» diyerek, bunu da hic bir hukuki mesnedi olmadığı halde siyasi bir suç olarak göstermek vukufsuzluğunda bulunuyor. Böylece suç tanıdığı bu harekete karşı durumu tasavvur edilebilir. Bu fikrin tahlil ve tenkidine girmeksizin sunu belirtmek isterim ki, bir fiil ve hâli ayı aşar mı? Kanunun tecrit için tâyin ettiği müddetin, göre değil, ancak kanunun emrettiği zemin ve sınır üzerindedir. «Turancılık» in siyasi suç oluşu idiasını Anayasa ve Türk Ceza Kanununun hangi maddesine dayanarak «suç» gösterebiliyor?. Bu nokta mezkûr şahsın sözleri hakkında bir fikir verebilir.

2 — İhtilâttan men kasdiyle tecrit için «odalar» bulunduğunu söylüyor. Acaba sunlara cevap verebilir mi? Bu tecrit ne kadar müddetle devam eder? Altı ayı aşar mı? Kanununtecritiçintâyin ettiği müddetin, hangi ahvâl ve şartlar dahilinde ve en çok ne kadar olacağı biliniyor mu? Hem bu «odalar» in uzunluğu genişliği ne kadardır? Pencerelei var mıdır? Günde kaç kişi nezarethaneye alınır? Ve bu methedilen yerlerin bile sayısının pekaz olması hatırlanacak olursa hergün gelen yığı istiap edebilir mi? Diğerleri nerelerde barındırılır?

Beyânatına şöyle devam ediyor: «Bunların (yani 2 — 3 seker sandığı hacmindeki, penceresiz, dar, kapısının bir parmak altından hava girmesine müsaade edilen yer) hepsinde karyola bulunduğu gibi, kısın polis memurlarımızın yatakhânesinde dahi bulunduramadığımız sobalar mevcuttur. Bunlardan iki tanesi diğerlerine nazaran daha ufaktır ve hiçbir zaman buraları bir işkence mahalli ve vasıtası değildir. Bu nezarethaneler, memurlarımızın feragatle yorulma bilmeden çalışmaları bazı odalardan her halde çok daha rahat ve hem de ziyadardır.»

Karyoladan bahsediliyor. Hakikaten bu hücrelerin hâzînatına zorlukla sığdırılmış tahta karyolalar vardır. Lâkin her sanığa vatak konulmaz. Sâdece tahta kurusu, sıvrışinek, bit yığınının dekor teşkil ettiği penceresiz dolayısıyla güneşsiz, bu daracık, konusulması, ses çıkarılması yasak edilen, diri diri gömülünen, fakat üstelik reklâm edilen ve övülen bu hücreler bile başlı başına insanlığın yüzünü kızartmaya kâfi gelecek kevfiyettir. Bir de bu vasıftaki hücrelerde «kışın polis

memurlarımızın yatakhânesinde dahi bulunduramadığımız sobalar» in mevcut olduğu zikrediliyor. Bu iddia özrün kabahattan büyüklüğüne parlak bir örnek teşkil edebilir. Kışın polis memurlarının yatakhânesinde soba bulunduramamak itirafı ciddiyetle tahkik ve tenkide değer bir mevzudur. Türk milleti, fedakâr ve vazifesinas polis evlâtlarının ayaz ve fırtınalı kış gecelerinde titremesine, nöbet dönüşü sıcak bir oda bulamamasına kayıtsız kalacak, tahammül edecek kabiliyette değildir. Bunu ileri sürmek maalesef hazin bir gafıtır. Üç beş kurusluk bir masrafla halledilebilecek bu mesele, ayrıca, sözlerdeki samimiyet ve faaliyet üzerine verilecek hükümlerde elbette bir tesir yapacak aydınlıktadır. Eğer, 1944 yılındaki duruma göre Sanasaryan Hanının üst katında, nezarethane kapısı karşısındaki 19 ve 20 numaralı; işkence sevkedendenin keyifli kahkahalar ve istihzasıyla karışık telâfuz edildiğinde «Mutena hücre», umumî ve yaygın tâbiriyle «Tabutluk» denli 40 — 50 santimetre genişliğinde ve iki buçuk metre yükseklikteki mahalli 1500 mumluk elektrikle aydınlatmak ve orada bulunanı temmuz ayının ateşi içerisinde bulunulmasına rağmen ısıtmak gibi masraflı bir işten sarfınazar edilseydi, pekâlâ bu tasarrufla kıs nöbetinden dönen polis kardeşlerimizin yatakhânelerini ısıtmak mümkün olurdu.

Dikkatli bir şahsın gözünden kaçmayacak ve meselenin ic yüzünü keşfettirecek bir itirafı buraya naklediyorum: «Bunlardan (yani yukarıda adı geçen hücrelerden) iki tanesi diğerlerine nazaran daha ufaktır ve hiçbir zaman buraları bir işkence mahalli ve vasıtası değildir.» Diğerlerine nazaran daha ufak olan ve hiçbir zaman işkence mahalli ve vasıtası olarak kullanılmadığını sanki bitaraf bir makammış ve bu işlerden «Hasan Âli», «Kâmuran Çuhruh», «Kâzım Alöç» ten sonra derecesi nisbetinde sorumlu değilmiş gibi konuşan zâtin, bu «küçük odalar» dediği yerler kontrolâk kaplı bir beton tabuttur. Zira; uzunluk ve genişliği 40 — 50 santimetre ve yüksekliği 2.5 me're olan, ancak kapının altındaki bir parmak aralıktan hava alan, penceresi bulunmayan bu yerin «Tabutluk» adına uygun olmadığı katiyen müdafaa edilemez. Orada bulunduğum ve birçok şahidi mevcut olan, hattâ bir âlenî mahkeme celsesi sırasında savcı Kâzım Alöç tarafından da «elbette bunlara işkence yapacaktık» sözleriyle serbestçe teyit edilen bu mahallin üzerindeki kısmı tamamen örten büyük ampuller nasıl inkâr edilebilir. 1944 yılı 3 ve 4 temmuz günleri yiyecek verilmeksizin cehennemî hararet altında orada kaldığımı ve aynı yerde Orhan Saik Gökyay, Hamza Sadi Özbek, Reha Oğuz Türkkân vesairenin de bulunduğunu daha önce arz etmiştim. Bu işkenceye tahammül edemeyenler için, duvarlarda iki demir halka bulunduğunu, bunların kollara takılma veya bileklerdeki kelepçeyi raptetme işine yaradığını ve şahsın bu şekil de çarpiha gerili bir tarzda günlerce ayakta kalıp vığıldığını da bu defa anlatmağı vicdanî ve insanî bir borç bilivorum. Bu işkence mahalline yukarıda adlarını saydığım şahıslardan başka kimseler de girmiştir. Hattâ ayrıca o yerleri haricet gelen ve çamaşır getiren bazı şahıslara da göstermeye muvaffak olmuş bulunuyoruz. Hâlâ bu işlerde şahitlik yapabilecek kimselerin muhakemesi kesin bir karara bağlanmış değildir. Bu ve mezkûr mahallin sıkı yönetim bölgesi dahilinde oluşu, polis vazife ve salâhiyetleri kanununun

Kanununun 243 üncü maddesinde yazılı «Mahkemeler ve meclisler reis ve âzâlarından ve sair hükûmet memurlarından biri mazmun bulunan kimselere cürümlerini söyletmek için işkence ederse beş seneye kadar ağır hapis ve müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyet cezalariyle mahkûm olur. Bunu maiyet memurları mafevkinde bulunan âmirlerinin emir ve teşvikiyle yapmış olsa dahi cezadan kurtulamaz. Âmirler cürümde fer'an zimedhal sayılır.» gibi hukukî mevzuatı bildiğim için «Emniyet Müdürlüğünde Tabutluk şeklinde her hangi bir işkence mahalli mevcut değildir» inkârını hayret etmeksizin ve acı bir gülümseyişle okudum. Cürümleri söyletmek için dahi «İşkence» yi ağır şekilde cezalandıran kanun vaznı ifadeyi müteakke sadist temayüllerle işkence yapılabileceğini tasavvur etmek istemiyecek ve böylece insanlık haysiyet ve onuruna lâyık olduğu değeri verecek kadar insanî davranmıştır.

Binaenaleyh «Evet işkence vardır, yapılmıştır» diyebilmeğe bu itibarla nasıl beklenebilir? Takdiri, düşünebilen dimağlara ~~...~~.

1 — Emniyet Müdürünün sözleri tenakuz ve bilgi noksanlığıyla doludur. Zira «... Turancılık gibi» diyerek, bunu da hiç bir hukukî mesnedi olmadığı halde siyasi bir suç olarak göstermek vukufsuzluğunda bulunuyor. Böylece suç tanıdığı bu harekete karşı durumu tasavvur edilebilir. Bu fikrin tahlil ve tenkidine girmeksizin sunu belirtmek isterim ki, bir fiil ve hâayı aşar mı? Kanunun tecrit için tâyin ettiği müddetin, göre değil, ancak kanunun emrettiği zemin ve sınır üzerindedir. «Turancılık» in siyasi suç oluşu idiasını Anayasa ve Türk Ceza Kanununun hangi maddesine dayanarak «suç» gösterebiliyor?. Bu nokta mezkûr şahsın sözleri hakkında bir fikir verebilir.

2 — İhtilâttan men kasdıyla tecrit için «odalar» bulunduğunu söylüyor. Acaba sunlara cevap verebilir mi? Bu tecrit ne kadar müddetle devam eder? Altı ayı aşar mı? Kanunun tecrit için tâyin ettiği müddetin, hangi ahval ve şart ~~...~~ dahilinde ve en çok ne kadar olacağı biliniyor mu? Hem bu «odalar» in uzunluğu genişliği ne kadardır? Pencerelemi var mıdır? Günde kaç kişi nezarethaneye girer? Ve bu methedilen yerlerin bile sayısının nekad ~~...~~ hatırlanacak olursa hergün gelen yığını istiap ~~...~~ mi? Diğerleri nerelerde barındırılır?

Beyânatına şöyle devam ediyor: «Bunların (yani 2 — 3 seker sand ~~...~~ penceresiz dar, karışının bir parmak altından hava girmesine müsaade edilen yer) hepsinde karyola bulunduğu gibi, kısın polis memurlarımızın yatakhanelerinde dahi bulunduram ~~...~~ sobalar mevcut. Bunlardan iki tanesi diğerlerine nazaran daha ~~...~~ ve hiçbir zaman buraları bir işkence mahalli ve vasıtası değildir. Bu nezarethaneler, memurlarımız ~~...~~ feracatle yorulma bilmeden çalışıkları bazı ~~...~~ her halde çok daha rahat ve hem de ziyad ~~...~~»

Karyoladan bahsediyor. Hakikaten bu hücrelerin bâzılarına zorlukla ~~...~~ tahta karyolalar vardır. Lâkin her sanığa ~~...~~ konulmaz. Sadece tahta kurusu, sivrisinek, bit ~~...~~ dekor teşkil ettiği penceresiz dolayısıyla güneşsiz bu daracık, konusulması, ses çıkarılması yasak ~~...~~ diri diri gömülünen, fakat üstelik reklâm edilen ve övülen bu hücreler bile başlı başına insanlığın ~~...~~ kızartmaya kâfi gelecek kevfiyettir. Bir de ~~...~~ vasıftaki hücrelerde «kısın polis

memurlarımızın yatakhanelerinde dahi bulunduramadığımız sobalar» in mevcut olduğu zikrediliyor. Bu iddia özrün kabahattan büyüklüğüne parlak bir örnek teşkil edebilir. Kısın polis memurlarının yatakhanelerinde soba bulunduramamak itirafı ciddiyetle tahkik ve tenkide değer bir mevzudur. Türk milleti, fedakâr ve vazifesinas polis evlâtlarının ayaz ve fırtınalı kış gecelerinde titremesine, nöbet dönüşü sıcak bir oda bulamamasına kayıtsız kalacak, tahammül edecek kabiliyette değildir. Bunu ileri sürmek maalesef hazin bir gaftır. Üç beş kuruşluk bir masrafla halledilebilecek bu mesele, ayrıca, sözlerdeki samimiyet ve faaliyet üzerine verilecek hükümlerde elbette bir tesir yapacak aydınlıktadır. Eğer, 1944 yılındaki duruma göre Sanasaryan Hanının üst katında, nezarethane kapısı karşısındaki 19 ve 20 numaralı; işkence sevkedenerin keyifli kahkahalar ve istihzasıyla karışık telâffuz edildiğinde «Mutena hücre», umumi ve yaygın tâbiriyle «Tabutluk» denli 40 — 50 santimetre genişliğinde ve iki buçuk metre yükseklikteki mahalli 1500 mumlu elektriklerle aydınlatmak ve orada bulunma temmuz ayının ateşi içerisinde bulunulmasına rağmen ısıtmak gibi masraflı bir işten sarfınazar edilseydi, pekâlâ bu tasarrufla kıs nöbetinden dönen polis kardeşlerimizin yatakhanelerini ısıtmak mümkün olurdu.

Dikkatli bir şahsın gözünden kaçmayacak ve meselenin ic yüzünü keşfettirecek bir itirafı buraya naklediyorum: «Bunlardan (yani yukarda adı geçen hücrelerden) iki tanesi diğerlerine nazaran daha ufaktır ve hiçbir zaman buraları bir işkence mahalli ve vasıtası değildir.» Diğerlerine nazaran daha ufak olan ve hiçbir zaman işkence mahalli ve vasıtası olarak kullanılmadığını sanki bitaraf bir makammış ve bu işlerden «Hasan Âli», «Kâmuran Çuhruh», «Kâzım Alöç» ten sonra derecesi nisbetinde sorumlu değilmiş gibi konuşan zâtın, bu «küçük odalar» dediği yerler kontrolâk kaplı bir beton tabuttur. Zira: uzunluk ve genişliği 40 — 50 santimetre ve yüksekliği 2.5 me're olan, ancak kapının altındaki bir parmak aralıktan hava alan, penceresi bulunmayan bu yerin «Tabutluk» adına uveun olmadığı katiyen müdafaa edilemez. Orada bulunduğum ve birçok şahidi mevcut olan, hattâ bir âlanî mahkeme celsesi sırasında savcı Kâzım Alöç tarafından da «elbette bunlara işkence yapacaktık» sözleriyle serbestçe teyit edilen bu mahallin üzerindeki kısmı tamamen örten büyük ampuller nasıl inkâr edilebilir. 1944 yılı 3 ve 4 temmuz günleri yivecek verilmeksizin cehennemî hararet altında orada kaldığımı ve aynı yerde Orhan Saik Gökyay, Hamza Sadi Özbek, Reha Oğuz Türkkân vesairenin de bulunduğunu daha önce arz etmiştim. Bu işkenceye tahammül edemiyenler için, duvarlarda iki demir halka bulunduğunu, bunların kollara takılma veya bileklerdeki kelepceyi raptetme işine yaradığını ve şahsın bu şekilde çarpmaya gerili bir tarzda günlerce ayakta kalıp vücutluğunu da bu defa anlatmağı vicdanî ve insanî bir hore bilivorum. Bu işkence mahalline yukarda adlarını saydığım şahıslardan başka kimseler de girmiştir. Hattâ, ayrıca o yerleri haricden gelen ve çamaşır getiren bazı şahıslara da göstermeye muvaffak olmuş bulunuyoruz. Hâlâ bu işlerde şahitlik yapabilecek kimselerin muhakemesi kesin bir karara bağlanmış değildir. Bu ve mezkûr mahallin sıkı yönetim bölgesi dahilinde oluşu, polis vazife ve salâhiyetleri kanununun

Hasan Âliye Cevap

KARAMAĞARALI

«Denize düşen yılanı sarılır» sözü ne derece doğrudur bilemem. Fakat Hasan Âlinin saplandığı bataklıkta aklıma gelen yılanı sarıldığı, lâkin her çirpinişte biraz daha gömüldüğü açık bir hakikattir.

Yayınladığı «Dâvam» adlı vesikalı kitabında ilk nazarda göze çarpan yüzden fazla şâheser tenakuz ve yalanın yanında ayrıca, insanı eğlendiren komiklikler de az değildir. Allaha şükür Fâlih Rifkının dostu olmadığımız için bunları Ulus matbaasında bastırıp bir (Güldürücü Kitap) olarak halka hediye edemiyoruz. Ancak, yer kalırsa birkaç tanesini dergimize aktaracağız.

Benden «mütevazi asistan» diye bahseden, fakat kendisi benim tersim olan Hasan Âli«... kendisinin de girdiği bir komünist teşkilâtından...» şeklinde bir ifade kullanmış. Bunu; iyi niyetle, kitabında pek kolay rastlanabilen ifade bozukluğuna, vukuf kifayetsizliğine ve okuduğu zabıtları anlayamayacak derecede buhran içerisinde olmasına veriyorum. Beni, vaktiyle komünistmişim gibi göstermek düzenbazlığına tenezzül ettiğini kabul etmiş olsaydım, namus ve insanlık haysiyetinin-

bâzı şahıslar üzerinde tehdidimiz bir şekilde Anayasaya aykırı olarak bulunuşu sebebiyle doğrudan doğruya dâva ikame etmek için, mahkeme huzurunda ispat edecek delilleri toplamış bulunmamıza rağmen, yukarıda sayılan sebep ve şartların değişmesi icabetmektedir.

«Bu nezarethaneler, memurlarımızın feragatla, yorulma bilmeden çalıştıkları bâzı odalardan herhalde çok daha rahat ve hem de ziyadardır» deniliyor.

Sözde tahkikat sırasında, ovakitler Ankara Hukuk Fakültesinden mezun ve daha önce talebe cemiyetlerinde mertlik ve çalışkanlığı ile temayüz etmiş bulunan ve hâlen Gümüşhane Yârgıç Murvinliğinde vazife gören Sait Bilgiç'e tekme atan bu zâtın, parlak nezarethane tasviri hâzin hakikatın tezkibinden başka bir şey değildir. Bu yerleri görmüş insanlarla acı bir şekilde alay etmek için ancak bu mutanfan kelimeler kullanılabilir.

Sanasaryan Hanının, lâğım sızan ve tahammülü güç iğrene kokulu mahzen katından - yani mâlûm adıyla «Mezarlık» tan - da bahsetmek ve oradan çıkanları koridorlarda inlerken, titrerken ve sessiz, üzgün, yalvaran gözlerle bir yardım araştırırken de gördük. Tokat, dayak ve tekme ıstırabından mütevellit feryatları da çok dinledik. Eğer bu işkence fasılaları için gerekirse o yerlerde keşifler yapılabilir, intihar edenlerin veya hastaneye kaldırılanların bulunup bulunmadığı da araştırılabilir... Dövülenler, (Kâmuran Çuruh'un dediğine göre dişleri sökülönenler) falakaya çekilenler, yer-

den bir zerre nasibi bulunmayan âdi bir yalancıya cevap vermiş olurum.

Bir milliyetçi olarak, Fakültede yuvalanmış, yeni gelen talebeleri avlamaya çalışan bu arada yanlış kapı çalarak bana da çarpan komünizm faaliyetleriyle, Hasan Âli devrinin şımarıklığı içinde çekinilmeğe lüzum görülmeden anlatılan şeylerle ve solcu hocaların gayri tabii durumlarıyla elbette ilgilenecektim. Eğer, teşkilât mensuplarının girdiği hususî toplantılarda bulunmuş olsaydım bugün Hasan Âlinin şahsı hakkında söylenenleri de tahkik etmiş olurum. Fakültede Osman Yüksel, Salâhattin Ertürk, Bahattin Ögel, Osman Ersoy ve daha birkaç arkadaşla tanıştığımız gün-denberi komünist talebelere, bazı hocalara, Fakülte idâresine ve Vekâlete karşı yaptığımız mücadelede hâlâ hafızalarımızda bütün tazeliğiyle duruyor.

Kuş gibi daldan dala sekerek, mevlevilikten solculuğa kadar her mezhebin kılığına girmiş, her devre uyabilmiş zâtı sıfırları gibi hercaillğim yoktur. Soycağımız bizim kanımızda, Kırimda yüzbaşı olarak vuruşan babamın dedesinden beri, ocağımız

lerde sürüm sürüm sürüklenerek inleyen zavallılardan da viğın viğın insan dinlenebilir.

1944 Temmuzundan 1944 Ekimine kadar kaldığım müddet içinde yukarıda bahsedildiği gibi avdınlık, ferah ve bövlece övülmeye lâyık bir nezarethane ve muameleyle karşılaşamadık. Öyle ümit edelim ki, o tarihi müteakib bu usullerden vazgeçilmiş olsun. Fakat aldığımız yeni haberler bizi tekrar ümitsizliğe sevk etmektedir.

28 Haziran 1944 de nezaret altına alındığım geceyi çaprazlama konuşmuş birkaç sandalya üzerinde ve polislerin vazife gördükleri bir odada, üç ve dört temmuz günlerini ve aradaki geceyi 19 numaralı «Tabutluk» veya o zamanki Emniyet Müdür Muavini Kâmuran Çuruh'un tâbiriyle «Mutena hücre» veya yeni isimleriyle «iki tanesi diğerlerine nazaran daha ufak» olan o işkence mahallinde yiyecek verilmeksizin gecirdim. Bunları müteakib, hâlen Emniyet Müdürlüğünün üst katında 8 — 10 gün, «memurların feragatla» çalıştıkları büroda geceleri masa üzerinde ve elbise çıkarmaksızın kaldım. Oraların ziyadar fedâisi olarak günlerce süren bel ağrısı, tabutluk mevkiinden ve gördüğüm manzara ve muamelelerden ise miğde bulantısı hâtıra kaldı ki hâlâ yaşamaktadır...

Her düşünebilen, duyabilen, insanlık haysiyet ve onuruna kıymet veren insan gibi, bu sadist ve keyfi sistemlerle mücadeleye daha azimkâr devam etmek huzunu, bu işkence mahallerinin femin ettiğini ilâve ederek, arzu edilen neticelerin istihsal edilemediğine göre, bu usullerden vazgeçilmiş olmasını temenni ediyorum...»

KÜR ŞAD

sönmeden sönmeyecek olan bir Moskof kini yanmaktadır.

Komünistlerle mücadele edenlere «çamur atmak» âdetinde olan bu adam bilmelidir ki; çamur atan karşısındakine isabet ettiremez belki, fakat kendisi mutlaka çamurlanır.

Mantık sahibi geçinen Hasan Âli sözlerine «bilir bilmez» devam etmekte ve ıkına sıkına «evvelki maruzatımda bahsettiğim 1944 tarihli tahkikat raporunun neticesiz kaldığını söylüyor. «Bu tahkikat daha ziyade komünist talebeler hakkında yapılmıştır.» Hükümüyle de farkına varmadan bir tezada düşüyor.» cevherini yumurtlamaktadır. Pek sevimli mahdumları Can Yücel'in de adı geçen bu tahkikat, Bahattin Ögelin ihbarı üzerine komünistler için açıldığı halde, Fakültedeki durumu haber vermesinin cezası olarak, şumulü dahiline muhbir de ithal edilmişti. Haklarında sual sorulanların yalnız bir tanesinin, Bahattin Ögelin milliyetçi olması dolayısıyla «bu tahkikat daha ziyade komünist talebeler hakkında yapılmıştır» cümlesi kullanılmıştır. Verdiğimiz bu bilgiden sonra da burada tenakuz olduğunu iddia edebilmek için herhalde kuş beyinli olmak çap eder.

«..... tahkikatın neticesiz kaldığını söylemesi hakikata uygun değildir.» safsatasına gelince: İbrahim ettiği vesikası, devri hükümetlerini gayet iyi aksettirmesi bakımından hakikaten mühimdir. İşte, Hasan Âlinin adamı olması sayesinde hem profesör, hem Yüksek Öğretim Umum Müdürü hem de bir ara Dekan vekili olabilen Necmettin Halil Onan'ın âmirinin arzusuna göre yazdığı tezkere:

Vekillik Yüksek Makamına

Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinde solcu temayüller besleyen doçent ve öğrenciler bulunduğu hakkındaki ihbar üzerine, yüksek emirleriyle hâdiseyi tahkik eden Teftiş Heyeti Reisi ile Müfettiş Osman Pazarlı incelemelerini bitirmiş, bu hususta hazırladıkları raporu dairemize vermişlerdir.

Hâdiseyi bütün teferruatı ile ele alan bu rapor ve fezlekesinde, bahse mevzu Fakültenin gerek öğretim unsurları, gerek öğrencileri arasında isnat edilen mevzuda belli başlı bir suç sayılacak bir hareketin görülmediği kaydedilmekte ve fezlekenin mütalâasından da anlaşılacağı üzere dikkat ve telkin tedbirleri alınması lüzumuna işaret edilmektedir.

Dairemiz, öğrencilerden bazılarının yaptıkları yersiz gürültülerin üzerinde durulacak mahiyette olmadığına kanidir. Nitekim raporda da, öğrenciler arasında solcu ve kızıl bir cereyanın varlığına

kanaat verici delil olmadığı kaydedilmektedir. 700 öğrenci arasında adı geçen altı talebe hakkında Fakültece disiplin talimatnamesi gereğince muamele yapılabilir.

Dairemiz raporda işaret olunan şu nokta üzerinde durulmasının yerinde olacağı mütalâasındadır:

(Öğretim kadrosunda bulunan bazı unsurların Marksçi temayüller besleyip beslemediklerinin yapılan tahkikattan ziyade bunların neşriyatlarının ve talebe ile temas derece ve şekillerinin ve harici münasebetlerinin devamlı bir takip ile anlaşılabilmesi...)

Fikir cereyanlarının serbestçe konuşulabileceği —ilmî hududu aşmamak şartıyla— bir yüksek tahsil müessesesinde fikrî sahada yapılacak telkin ve tesirlerin ve buna âit münasebetlerin takip ve kontrolünün çok güç olacağı aşikârdır. Ortada mevcut bazı neşriyat olduğuna ve tahkik heyetince de dikkat ve takip tavsiye edildiğine göre, bu noktalar üzerinde bir karara varılmak üzere keyfiyetin Müdürler Encümeninde görüşülmesini yüksek tasviplerine saygılarımla arz ederim.

Yüksek Öğretim Umum Müdürü
N. H. Onan

Buradaki kararlık «belli başlı» tâbiriyle ne murat edildiğinin üzerinde ayrıca durmak gerektir. Nihayet, içlerinde bizim pekiyi tanıdığımız İsmail Hakkı Tonguç, Necmettin Halil Onan ve Hayri Ardic'in bulunduğu Müdürler Encümeni toplanıp şu kararı veriyor:

«Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi öğrencileriyle öğretim üyelerinden bazılarının solcu temayüller besledikleri ve Felsefe Enstitüsü Öğretim Heyeti arasında geçimsizlik bulunduğu yollu ihbar dolayısıyla Teftiş Heyeti Reisi Besim Kadırgan ile Müfettiş Osman Pazarlı tarafından yapılan tahkikat neticesinde tanzim olunan ve Yüksek Öğretim Umum Müdürlüğünün 13. Mart 1944 tarihli ve 304 sayılı fezlekesi üzerine aynı tarihte Valilik Makamınca tetkiki Encümenimize havale buyurulan rapor okundu ve ilişkiler incelendi:

Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinin bir kısım talebesiyle bazı üyeler arasında geçen hâdiseler rejime aykırı temayül ve hareketler olarak tavsif ve kabul edilebilecek ve bu bakımdan suç sayılacak mahiyette bulunmamakla beraber:

a) Bilhassa Felsefe Enstitüsü Doçentleri arasındaki geçimsizlikler ile bunların Fakültenin içinde ve dışında talebe ile münasebetlerinin ve öğre-

tim faaliyetlerinin yakından takip ve kontrol edilmesi,

b) Talebe arasındaki her türlü fikir hareketleriyle sosyal faaliyetlerin gereği gibi düzenlenip iyi istikametlere yönlendirilmesi,

c) Tarih Enstitüsü talebesinden Bahaettin Ögel hakkında —kendisine emniyet teşkilâtına mensup bir memur süsü vererek arkadaşlarının ifadelerini almaşından, hâriçteki bazı kimselerin isimlerini ileri sürerek arkadaşlarını tehdit etmesinden, talebe arasında ikilik çıkmasına sebep olmasından dolayı— Fakültenin iç talimatnamesi hükümlerine göre muamele yapılması hususlarının Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dekanlığınca temin edilebilmesi için rapordan bu Fakülte idaresinin haberdar edilmesinin Valilik Yüksek Makamının tasvibine arzına karar verildi.»

Kararın (c) fıkrasına bilhassa dikkati çekirim. O tahkikatta tanıklık eden bir insan sıfatıyla gayet iyi biliyorum ki, bu kararda Bahattin Ögel hakkında zikredilen suçlar(?), kovuşturmanın haklarında yapıldığı komünist sanıkların sözlerinden ibarettir. O devri bildiğimiz için tanıkların değil de sanıkların sözlerinin esas tutulmasına şaşmıyoruz. Durumun daha iyi aydınlanabilmesi için bu rapor ve ifadelerin de mahkemede okunmasını çok isterdik.

İşte bugün Büyük Millet Meclisine havale edilen Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi meselesinin bu derece inkişaf etmesi, vaktiyle komünistleri değil de onların faaliyetini Vekâlete ih-

Komünist Olmadan Komünist Himayesi

Hasan Âli, «bir adam komünist olmadan veya komünizm prensibine inanmadan nasıl olur da bu fikrin adamlarını korumaya kalkar?» diye soruyor. Sabık vekilin merakını çözüverelim:

Bir adam komünist olmadan ve komünizm prensibine inanmadan «kızıklar belki bir gün içinde yaşadığım yurdu istilâ ediverirler, o zaman da bir külâh kapmaktan geri kalmayım!» diye bu fikrin adamlarını korumaya kalkar!

Hasan Âlinin Göz yaşları

Üç üniversite genci, bir gün Hasan Âli'ye sövmüşler ve zavallı Yücelciğin ılık göz yaşlarının yanacaklarına akmasına sebep olmuşlar! Hasan Âli, bu göz yaşlarının hesabını mahkemeden istiyor!

Ömründe bir dakikacık ağladığının hakkını isteyen Hasan Âli'den şu sorunun cevabı istense acaba sabık bakan ne der:

Aylarca hapiste, işkencede anaları ağlatılan Türkçüler, bunun hakkını acaba kimden istiyecekler?.

bar edeni cezalandıran zihniyetin eseridir. Eğer Hasan Âli «hicap etmeden» buna, veya bu tahkikatın —o vakit komünist faaliyetini önleme bakımından neticesiz kalmasının— bugün kendi aleyhinde esaslı bir delil olmsama «netice» diyorsa kendisine hak veririz.

Hasan Âli 19. Mayıs. 1944 akşamı Fakülte salonunda, Türkçüler için «O kadar ateşli milliyetçi iseler gidip köye helâ yapsınlar» demişti. Moskofuşaklarının bayram ettiği ve Hasan Âlinin de Marks'a ve komünistlere temas etmeden mütemadiyen ırkçılığı bahane edip Gökâlp'e ve Türkçülere sarıldığı sırada muzaffer bir edâ ile sarf ettiği bu söz —tekrarlıyorum— Hasan Âlinin arzularının bir tezahürü addolunmuş ve bolşeviklerin milliyetçileri taşocaklarında çalıştırmasını hatırlatmıştır. Bu benzetme için «akıl kabul ettiği teşbih kaidelerinden tamamiyle ayrılmış olmak» değil, kendisinin de «mensup olduğu» iddia olunan zümrenin dil ve edebiyatına vâkıf olmak lazımdır. Acaba Bay Hasan kitabının dördüncü sayfasında «Niyet ve maksat, hareketlerin doğmasında ilk müessir olduğuna göre, kelimelerin sathında kalıp mânâlarına varmaksızın verilecek hükümlerde isabet aranamaz» dediğini unuttu mu?

Hasan Âli eğer komünist Rusyanın durumunu ve orada «rejim düşmanlarına yapılan ceza» ların ne olduğunu öğrenmişse bunları başkalarından evvel Emniyette dosyası bulunduğu rivayet edilen hayırlı oğluna öğretsin de onu da bir gün ağlatmaktan kurtarsın.

KARAMAĞARALI

Hasan Âliye Yapılan Suikast

Aşağıdaki parça Sıfır'ın «Dâvam» adlı kitabından aktarılmıştır:

«Hasan Âliye bir suikast yapıldığını bilmem duydun mu? Maalesef kurşun boşa gitmiş. Vak'â şu: Hasan Âli bir umumhaneye gitmiş, orada fâhişe ile kavga ederek ona bir tokat atmış. Anlaşılan, Hasan Âli'den daha haysiyetli olan fâhişe bunu hazmetmemiş, dostuna haber vermiş. Dostu da (heeeeyt) diye narayı bastıktan sonra Hasan Âlinin evine giderek ateş etmiş. Fakat sadhezâr teessüs ki tutturamamış.....» (s. 20)

Anonim Zümre Meselesi

Hasan Âli, aleyhinde ifade verenler için «beni itham edenler bir anonim zümredir!» diyor.

Doğru! Çok doğru! Hasan Âli'yi itham eden bir «anonim zümre» dir. Yalnız bu anonim zümrenin adı onun dediği gibi İrkçular - Turancılar değil Türk milletidir.

Çarh eylesin cefasını isterse bî-adât

Ruzi cezada yok mu bizim bir hesabımız.

NAMIK KEMAL

tim faaliyetlerinin yakından takip ve kontrol edilmesi,

b) Talebe arasındaki her türlü fikir hareketleriyle sosyal faaliyetlerin gereği gibi düzenlenip iyi istikametlere yöneltmesi,

c) Tarih Enstitüsü talebesinden Bahaettin Ögel hakkında —kendisine emniyet teşkilâtına mensup bir memur süsü vererek arkadaşlarının ifadelerini almasından, harıçteki bazı kimselerin isimlerini ileri sürerek arkadaşlarını tehdit etmesinden, talebe arasında ikilik çıkmasına sebep olmasından dolayı— Fakültenin iç talimatnamesi hükümlerine göre muamele yapılması hususlarının Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dekanlığınca temin edilebilmesi için rapordan bu Fakülte idaresinin haberdar edilmesinin Valilik Yüksek Makamının tasvibine arzına karar verildi.»

Kararın (c) fıkrasına bilhassa dikkati çekirim. O tahkikatta tanıklık eden bir insan sıfatıyla gayet iyi biliyorum ki, bu kararda Bahattin Ögel hakkında zikredilen suçlar(?), kovuşturmanın haklarında yapıldığı komünist sanıkların sözlerinden ibarettir. O devri bildiğimiz için tanıkların değil de sanıkların sözlerinin esas tutulmasına şaşmıyoruz. Durumun daha iyi aydınlanabilmesi için bu rapor ve ifadelerin de mahkemede okunmasını çok isterdik.

İşte bugün Büyük Millet Meclisine havale edilen Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi meselesinin bu derece inkişaf etmesi, vaktiyle komünistleri değil de onların faaliyetini Vekâlete ih-

Komünist Olmadan Komünist Himayesi

Hasan Âli, «bir adam komünist olmadan veya komünizm prensibine inanmadan nasıl olur da bu fikrin adamlarını korumaya kalkar?» diye soruyor. Sabık vekilin merakını çözüverelim:

Bir adam komünist olmadan ve komünizm prensibine inanmadan «kızıklar belki bir gün içinde yaşadığım yurdu istilâ ediverirler, o zaman da bir külâh kapmaktan geri kalmayım!» diye bu fikrin adamlarını korumaya kalkar!

Hasan Âlinin Göz yaşları

Üç üniversite genci, bir gün Hasan Âli'ye sövmüşler ve zavallı Yücelciğin ılık göz yaşlarının yanacaklarına akmasına sebep olmuşlar! Hasan Âli, bu göz yaşlarının hesabını mahkemeden istiyor!

Ömründe bir dakikacık ağladığının hakkını isteyen Hasan Âli'den şu soruların cevabı istense acaba sabık bakan ne der:

Aylarca hapiste, işkencede anaları ağlatılan Türkçüler, bunun hakkını acaba kimden istiycekler?.

bar edeni cezalandıran zihniyetin eseridir. Eğer Hasan Âli «hicap etmeden» buna, veya bu tahkikatın —o vakit komünist faaliyetini önleme bakımından neticesiz kalmasının— bugün kendi aleyhinde esaslı bir delil olmasına «netice» diyorsa kendisine hak veririm.

Hasan Âli 19. Mayıs. 1944 akşamı Fakülte salonunda, Türkçüler için «O kadar ateşli milliyetçi iseler gidip köye helâ yapsınlar» demişti. Moskof uşaklarının bayram ettiği ve Hasan Âlinin de Marks'la ve komünistlere temas etmeden mütemadiyen arkışığı bahane edip Gökalp'e ve Türkçüleri sevdiği sırada muzaffer bir edâ ile sarf ettiği bu söz —tekrarlıyorum— Hasan Âlinin arzularının bir tezahürü addolunmuş ve bolşeviklerin müesseseleri taşocaklarında çalıştırmasını hatırlatıyor. Bu benzetme için «akıl kabul ettiği teşbih ifadelerinden tamamıyla ayrılmış olmak» değil, kendisinin de «mensup olduğu» iddia olunan zümrenin dil ve edebiyatına vâkıf olmak lâzımdır. Aceba Bay Hasan kitabının dördüncü sayfasında «Niyet ve maksat, hareketlerin doğmasında ilk müessir olduğuna göre, kelimelerin sathında kalıp mânâlarına varmaksızın verilecek hükümlerde isabet aranamaz» dediğini unuttu mu?

Hasan Âli eğer komünist Rusyanın durumunu ve orada «rejim düşmanlarına yapılan ceza» ların ne olduğunu öğrenmişse bunları başkalarından evvel Emniyette dosyası bulunduğu rivayet edilen hayırlı oğluna öğretsin de onu da bir gün ağlatmaktan kurtarsın.

KARAMAĞARALI

Hasan Âliye Yapılan Suikast

Aşağıdaki parça Sifr'in «Dâvam» adlı kitabından aktarılmıştır:

Hasan Âliye bir suikast yapıldığını bilmem duydun mu? Maalesef kurşun boşa gitmiş. Vak'a şu: Hasan Âli bir umumbaneye gitmiş, orada fâhişe ile kavga ederek ona bir tokat atmış. Anlaşılan, Hasan Âli'den daha haysiyetli olan fâhişe bunu huzmetmemiş, dostuna haber vermiş. Dostu da (hasret) diye naraya bastıktan sonra Hasan Âlinin yanına giderek ateş etmiş. Fakat sadhezar teesüfün hatturamamış... (s. 20)

Anonim Zümre Meselesi

Hasan Âli aleyhinde ifade verenler için «beni itham edenler bir anonim zümredir!» diyor.

Doğru! Çok doğru! Hasan Âli'yi itham eden bir «anonim zümre» dir. Yalnız bu anonim zümrenin —onun dediği gibi Irkçılar - Turançlar değil Türk milletidir.

Çarh eylesin cefasını — bi-adât
Ruzi cezada yok mu — bir hesabımız.

AMIK KEMAL

ÜLKÜ DAŞLARIMIZA

Kâğıt ve dizgi - baskı fiyatlarının, bilhassa Ankarada, alabildiğine yükselmesi, mütevazı bir sermayesi olan ve ticarî bir gaye gütmeyen ülkü dergileri, bu arada KÜR ŞAD için de ağır bir darbe olmuştur. Bugün elinizde bulunan bu sayının mâliyeti —bayi hakkı ile beraber— 47 kuruştur. Buna, bayilerin ekseriyetinin hesap görmemelerini de ilâve ederseniz içinde bulunduğumuz şartları tasavvur edebilirsiniz.

Dergimizin bu nüshasını «Dertli Anadolu» ya ayırmıştık. Fakat geçen bir kaç ay zarfında araya giren hâdiseler bu hususî sayıyı başka bir zamana tehir etmemizi gerektirdi. Gerek bu mecburî tatilden gerekse yapmak zorunda kaldığımız program değişikliğinden ötürü okuyucularımızdan ve bilhassa abonelerimizden bizi bağışlamalarını dileriz.

KIZILELMA

Ülkü kafilesine katılan bu Türkçü dergiyi, uzun ömür ve başarı dileği ile, okuyucularımıza salık veririz.

BİRLİK YOLU

ANKARA
YÜKSEK TAHSİL
GENÇLİĞİNİN
Haftalık siyasi milliyetçi gazetesidir
— Yakında çıkıyor —

ERGENEKON

Bu amansız komünist düşmanı Türkçü gazete yakında tekrar yayınlanmağa başlayacaktır. Bekleyiniz.....

Bayilerimize

Kendilerine fatura gönderilen bayilerimizin hesaplarını geciktirmeden kapatmalarını rica eder, borçlarını ödemeyenlere bu sayıdan sonra dergi yollayamayacağımızı bildiririz.

Teşekkür

Çıkmadığımız müddet zarfında bize yayınlarını gönderen Altın-Işık, Bayrak, Dokuz Eylül, Trakya Postası, Damla, Halkın Sesi (Kıbrıs), Toprak, Porsuk gazete ve dergilerini çıkaran arkadaşlarımıza teşekkür ederiz.

ABONE ŞARTLARI

12 sayı 300 Kırş.
6 " 150 "

Dizgi: **ABBAS MATBAASI**

Baskı: **KANAAT BASIMEVİ**

ANKARA

KÜR ŞAD

AYLIK TÜRKÇÜ DERGİ

Sahibi ve neşriyatı filen

idare eden:

KARAMAĞABALI HALÜK

Haberleşme ve havale adresi:

KÜR ŞAD

Posta kutusu: 122 - Ankara

İDAREHANE

Samanpazarı, Kargah sokağı

Nu. 29 — ANKARA